

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O.P.S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

EXTREMISMUS V ARMÁDĚ ČR

Autor práce: Štěpán Pecháček
Studijní obor: Bezpečnostně právní studia ve veřejné správě
Forma studia: kombinovaná
Vedoucí práce: doc. Dr. Ing. Štefan Danics Ph.D.
Katedra: KSV

2012

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

Štěpán Pecháček

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce doc. Dr. Ing. Štefanu Danicsovi, Ph. D. za cenné rady, připomínky, ochotu a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

PECHÁČEK, Š. *Extremismus v Armádě ČR: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s. 2012. 72 s. Vedoucí bakalářské práce: doc. Dr. Ing. Štefan Danics, Ph.D.

Klíčová slova: Extremismus, symbolika, rasismus, antisemitismus xenofobie, fašismus, nacismus, neonacismus, nacionalismus, anarchismus, islamismus, projevy, Armáda České republiky, Vojenská policie.

Práce pojednává o projevech extremismu ve společnosti a v Armádě ČR jako sociálně nežádoucích jevech. Přehledným způsobem vymezuje pojem extremismu z pohledu politologického a kriminologického. Popisuje projevy extremismu a podává jejich klasifikaci, což v praxi umožňuje tyto projevy lépe rozpoznat a rozřadit. Navrhuje vlastní soubor preventivních a represivních opatření určených pro Vojenskou policii. Popisuje právní cesty, ať již s trestně právní odpovědností či odpovědností správní a to v případě zjištěného jednání majícího znaky extremismu. Rozebírá možná rizika extremismu v Armádě ČR.

ABSTRACT

PECHÁČEK, Š. *Extremism in The Czech Army: Bachelor thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, o. p. s. 2012. 72 p.
Supervisor: doc. Dr. Ing. Štefan Danics, Ph.D.

Key words: extremism, symbolism, racism, anti-Semitism, xenophobia, fascism, Nazism, neo-Nazism, nationalism, anarchism, Islamism, manifestations, the Czech Army, the Military Police.

This thesis deals with manifestations of extremism in a society and in the Czech Army as socially undesirable phenomena. In a clear way it defines the term "extremism" from politological and criminological points of view. It describes manifestations of extremist behaviour and provides their classification, which allows for an identification of such a behaviour in practice. Furthermore, it suggests a set of pre-emptive and repressive measures specifically designed for the Czech Military Police. In a case of a revealed extremist behaviour, the criminal and civil liability is elaborated on under the Czech law. Possible risks of extremism in the Czech Army are analysed.

OBSAH

ÚVOD	7
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	8
2 VYMEZENÍ EXTREMISMU	10
2.1 Politologické vymezení extremismu	11
2.2 Kriminologické vymezení extremismu	14
3 TYPOLOGIE EXTREMISMU	16
3.1 Pravicový extremismus	18
3.2 Levicový extremismus	25
3.3 Náboženský extremismus	30
4 PROJEVY EXTREMISMU VE SPOLEČNOSTI	34
4.1 Symbolika extremistických hnutí a skupin	45
4.2 Symbolika barev	48
4.3 Symbolika čísel	50
4.4 Fašistická runová symbolika	51
4.5 Symbolika nápisů a hesel	53
5 RIZIKA EXTREMISMU V AČR	54
5.1 Projevy extremismu v AČR	55
5.2 Projevy extremismu v rámci zahraničních misí AČR	57
6 MÍSTO A ÚLOHA VOJENSKÉ POLICIE PŘI POTÍRÁNÍ PROJEVŮ EXTREMISMU V AČR	60
6.1 Prevence	62
6.2 Právní opatření	66
ZÁVĚR	70
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	72
SEZNAM ZKRATEK	76
PŘÍLOHY	78

ÚVOD

Aktuálnost daného tématu spočívá v tom, že v roce 1989 po zhroucení socialistického režimu se v Československu začala formovat demokratická společnost a s ní do naší země přišly i jevy, které byly v západní Evropě velmi dobře známe a v české společnosti byly tyto jevy nové. Jedním z nich byl nárůst protestních hnutí a s tím související politický radikalismus a extremismus.

Většina populace v České republice nezažila druhou světovou válku a zločiny fašismu a nacismu a proto tedy není schopna se objektivně vžít do dané situace a zaujmout postoj či stanovisko na základě vlastní zkušenosti. Jde tedy o významnou skutečnost, kterou je třeba brát v úvahu. Dalšími podstatnými vlivy na vznik extremismu ve společnosti jsou projevy agresivity vůči výlučným skupinám osob, a to vlivem sociální deprivace u jednotlivce, který je dlouhodobě neuspokojován ve svých subjektivních představách o spravedlivém uspořádání ve společnosti. Vlivem dlouhodobé a hluboké sociální deprivace dochází ke snahám o řešení tohoto stavu pomocí co nejrychlejších a nejpřímějších způsobů řešení zpravidla pomocí atavistických pudů, které se většinou projevují fyzickým napadáním nebo nabádáním jiných k fyzické likvidaci toho, kdo je podle nich příčinou neuspokojivého stavu ve společnosti. Dochází ke snaze ze strany deprivovaných osob upozornit provokativním způsobem na vlastní názor a současně se ho snaží prosadit i za cenu agresivního jednání.¹

Extremismus je odrazem problémů ve společnosti a vyskytuje se v celosvětovém měřítku. Projevy extremismu se v české demokratické společnosti vyskytují v mnoha podobách a formách a zdá se, že v současném ekonomické prostředí, kdy se česká společnost díky upadající životní úrovni radikalizuje, má vzrůstající tendenci. Armádu České republiky nelze považovat v tomto ohledu za výjimku. Z tohoto důvodu postup složek armády vůči extremismu musí být adekvátní, ucelený a dále musí včas reagovat na rizika z toho vyplývající. Velitelské orgány v ozbrojených silách by měly být aktuálně seznamovány s projevy, vnějšími znaky a strategií extremismu, a nesmějí být v tomto ohledu lhostejní jak ve svém sebevzdělávání, tak v časném řešení výskytu tohoto sociálně nežádoucího jevu. Je třeba umět jasně pojmenovat fenomén extremismu a konkrétně jeho příčiny, projevy a formy.

¹ SVOBODA, I. Hrozba politického extremismu jako bezpečnostní fenomén současného světa. In: *Sborník z II. Mezinárodní vědecké konference „Bezpečnostné fórum '09“*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, 2009, s. 43.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Cílem bakalářské práce je popis a analýza projevů extremismu v Armádě ČR a nastínění možných preventivních opatření. Problematika extremismu bude rozebrána zejména z politologického a kriminologického úhlu pohledu, přičemž možná preventivní opatření budou souviset s právními aspekty dané problematiky.

Z tohoto důvodu jsem při zpracování daného tématu zvolil interdisciplinární přístup za využití politologie, kriminologie a věd veřejnoprávních disciplín v podobě ústavního práva, trestního práva a správního práva.

Ve své práci použiji metody, které by mi měly napomoci dosáhnout cíle, jež jsem si v úvodu své práce vytýčil. Celou prací by se měla prolínat metoda popisná, zachycující faktické údaje, kdy je použit běžný jazyk. Další metodou bude metoda komparativní, která přiblíží shodné a rozdílné rysy extremistických projevů v demokratické společnosti a v armádním prostředí. Nebude opomenutá metoda syntézy v rámci rozdělení kapitol a jejich podkapitol do samostatných částí, ve smyslu popisu jednotlivých typů extremismu. V závěru se pokusím o zhodnocení výsledků práce v podobě rozboru či rozkladu výsledků, ke kterým postupně dospěji, což bude mít za následek užití metody analýzy.

Ve své bakalářské práci bych chtěl dospět přes stanovený obsah až k vlastním navrhovaným konkrétním opatřením, které by vedly ke zmírnění extremistických projevů v Armádě ČR, a to v podobě preventivní a represivní činnosti, která by spočívala v právním řešení vzniklého protiprávního či sociálně nežádoucího jednání. Je však třeba si uvědomit, že projevy extremismu v Armádě ČR mají svou materiální povahu daleko vyšší škodlivost než ve společnosti. Příslušníci ozbrojených sil procházejí vojenským výcvikem a v jeho rámci se učí zacházet s různými zbraňovými systémy, což by mohli zneužít v kterémkoliv extremistickém uskupení.

V neposlední řadě musím uvést, že tato práce bude čerpat především z nastudovaných zdrojů, z vlastních zkušeností příslušníka Vojenské policie, jenž se zabývá extremismem, a získaných poznatků z různých seminářů, kurzů a školení na toto téma. Významným zdrojem informací je též zkušenost získaná ze šetření a prověřování trestných činů týkající se problematiky extremismu v Armádě České republiky.

V bakalářské práci budu řešit jak problém primární hrozby extremismu v Armádě České republiky, který plíživě proniká do ozbrojených sil, tak problém

důsledku tohoto pronikání jako bezpečnostní hrozby pro společnost. Proto se pokusím navrhnout soubor konkrétních preventivních opatření pro Vojenskou policii a soubor metod, jak v případě již zjištěného jednání majícího znaky projevů extremismu toto jednání řešit právní cestou, ať již s trestně právní odpovědností, či odpovědností správní. K dokreslení problematiky bych chtěl uvést v práci některé příklady protiprávních jednání vojáků z povolání, které byly řešeny v působnosti Vojenské policie.

Bakalářská práce by měla mít celkový charakter přehledného sylabu v podobě praktického exkurzu do obecné problematiky extremismu ve společnosti a ve specifickém prostředí Armády ČR. Syllabus by měl být určen pro širokou veřejnost a také, a to především, pro veřejnost vojenskou, konkrétně pro příslušníky Vojenské policie, a měl by tak přispět k tolik potřebné prevenci extremismu.

2 VYMEZENÍ EXTREMISMU

Na samotném počátku vymezení pojmu extremismu považují za nutné vysvětlit, proč se pojem extremismus často směšuje s pojmem radikalismus a nerozlišuje se mezi nimi. Slovo radikální má svůj původ v latinském slově *radix*, které označuje „kořen“. Radikalismus je tedy takové jednání či řešení, které „jde ke kořenu“. Radikalismus je obvykle chápán jako souhrn politických názorů, jejichž aplikace na společnost by vedla k rozsáhlým změnám, avšak nikoli k likvidaci demokracie jako takové. Termín extremismus může být chápán různě, jelikož neexistuje žádná univerzálně platná definice. Slovo *extrém* pochází z latiny a jeho význam je „nejvzdálenější“ nebo „nejkrajnější“. Lze předpokládat, že v politické teorii označuje tento pojem takovou pozici na pomyslné politické škále, která je nejvíce vzdálená od politického středu. Obvykle se však extremismus chápe jako jakákoli ideologie nebo aktivita, která směřuje proti stávajícímu politickému systému jako takovému a klade si za cíl jeho likvidaci a následné nahrazení vlastní alternativou. O této alternativě se většinou předpokládá, že bude nedemokratická, diktátorská a bude porušovat lidská práva. Jde tedy o problematiku zasahující do ochrany lidských práv a základních svobod. Extremismus obecně představuje zastřešující pojem pro jakoukoliv ideologii, která vystupuje proti stávajícímu režimu bez ohledu na to, z jakých pozic režim kritizuje. V praxi novinářské či policejní může být často jednodušší použít již zmíněný zastřešující termín než vysvětlovat, zda se jedná o skupinu neonacistů, anarchistů nebo bolševiků, a jaké jsou mezi nimi rozdíly.²

Extremismus je dnes a denně s vysokou frekvencí používaným pojmem ve společnosti. Pojem extremismus je v ČR pojmem úředním (tzn. používá se v úředních dokumentech i pro označení některých orgánů státních složek), nicméně není pojmem právním ve smyslu zakotvení v zákonných normách právního řádu ČR. Není tudíž ani pojmem používaným v trestním zákoníku či v trestním řádu.³

Stručné odlišení extremismu od ostatních pojmů:

Terorismus – je zastrašující násilná metoda, extremismus označuje ideovou pozici. Terorismus mohou využívat různé směry extremismu.

² CHARVÁT, J. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha, Portál, 2007, s. 9-13.

³ MAREŠ, M. *Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. Praha, MVČR, 2006, s. 4.

Guerilla/Partyzáni – je způsobem boje, kdy jde primárně o psychologické zastrašení protivníka prostřednictvím útoků či hrozeb, guerille jde o zničení vojenského potenciálu. I do guerilly mohou být zapojeni extremisté.

Insurgenty – jedná se o širší spektrum metod odporu vůči režimu či okupačním silám, jejichž součástí však může být i terorismus a různé projevy extremismu.

Paramilitarismus – vytváření vojensky organizovaných struktur, které nejsou konvenční armádou. Mohou je vytvářet i extremisté.

Kriminalita s extremistickým podtextem – kdy jsou extremistické projevy postihovány za naplnění různých skutkových podstat trestných činů. V jejich skladbě dlouhodobě převažují trestné činy dle následujících §§ trestního zákoníku č. 40/2009 Sb.: § 403 (Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka); § 404 (Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka); § 405 (Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia) a § 355 (Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob). Dlužno dodat, že samotný extremismus jako antipostoj je spíše politická pozice s tím, že některé jeho projevy mají i podobu kriminálního jednání. V ČR jsou vedle násilných projevů kriminalizovány i některé extremistické verbální projevy.⁴

2.1 Politologické vymezení extremismu

Ačkoliv se politologie usilovně pokouší vymezit pojem extremismu, jedná se o mnohovrstevný fenomén, jenž je problematické univerzálně definovat, a tudíž jednoznačnou definici v politologii nenajdeme. V dnešní integrující se a rozšiřující se Evropě ovšem narůstá potřeba rigoróznějšího vymezení extremismu a jeho různých projevů v podobě pravicového a levicového extremismu, environmentálního extremismu, etnického a regionálního extremismu, náboženského extremismu a extremismu cizinců, což souvisí nejenom s obranou základních ústavních demokratických principů zemí EU, ale i s hledáním společné identity EU. Na druhé straně přesnější vymezení extremismu naráží na skutečnost, že se jedná o pojem normativní, který může vláda využít jako nástroj k diskreditaci svých politických protivníků. Označení určitého politického subjektu za extremistický je tedy normativním hodnocením, které následně vyvolává

⁴ MAREŠ, M. *Extremismus a jeho projevy v současné společnosti ve vztahu k AČR*. Praha, Přednáška pro VP ČR, 2010, s. 5.

nesouhlasné reakce takto označených subjektů, přestože nenásleduje žádný právní postih ze strany státu. Takto označené subjekty nejsou sice postihovány, ale jsou monitorovány bezpečnostními orgány státu s tím, že tento státní dohled má daný subjekt přimět k přehodnocení své činnosti, která je v rozporu s ústavními principy našeho demokratického státu a s listinou základních práv a svobod.⁵

Politický extremismus je většinou politology vymezován jako „antiteze“ liberální demokracie s tím, že je doprovázen extremistickými veřejnými postoji, včetně organizované činnosti v rámci extremistických politických subjektů. Pokud tedy definujeme extremismus jako „antitezi“ vůči liberálně-demokratickému řádu, měli bychom zároveň vymežit, co nutně tvoří obsah demokratického ústavního státu a co je potřebné chránit. Podle odborníků k nepostradatelným principům demokratického řádu patří:

- moderní pojetí lidských a občanských práv;
- suverenita moci lidu;
- dělba státní moci (zákonodárná, výkonná a soudní);
- odpovědnost a kontrolovatelnost vlády;
- legálnost a transparentnost státní správy;
- nezávislost soudnictví;
- pluralita stran ve společnosti a jejich svobodná konkurence ve vztahu ke státní moci;
- svobodné a legální působení opozice.

Politologická analýza extremismu nemůže vycházet jenom z ochrany ústavy demokratického státu, ale musí zahrnout politické, ekonomické, sociální a kulturní rámcové podmínky, šíření antidemokratických a k demokracii skeptických postojů, rozsah a vývoj extremistických aktivit (organizovaných i neorganizovaných), generační i pohlavní zvláštnosti, strukturu extremistické ideologie, programatiku extremistických organizací a jejich vztah k rozhodujícím politickým silám na národní a mezinárodní úrovni. Jinými slovy politologická analýza extremismu by měla

⁵ DANICS, Š., KAMÍN, T. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 2. rozšířené vyd. Praha, Policejní akademie ČR, 2008, s. 29.

vycházet z vlastní interpretace tohoto fenoménu, byť se obsah naznačené politologické analýzy příliš neliší od základních principů demokratického ústavního řádu.⁶

Politoložka Isabell Caunová namítá, že pouhá negativní definice extremismu jako antiteze vůči demokracii je velmi problematická, protože hrozí ztotožnění pojmů antidemokrat a extremist. Dále se také Caunová domnívá, že extremismus je možné definovat nikoli negativně, vnějšně, extenzivně, ale i pozitivně, vzhledem k jeho obsahu. Extremistickou činnost potom charakterizuje ofenzivními a defenzivními nároky na absolutno, nepopíratelně platnými argumenty, dogmatismem a utopismem, který je tvořen vysokými nároky na vysvětlení světa nebo jeho jevů a absolutně finální řešení problémů. Charakteristická je pak také specifická skupinová etika, neboť extremisté se považují za držitele obecné pravdy a cíle, které vymezují, považují za správné a jsou ochotni je nekompromisně a neúprosně hájit. Jednoznačně definují své nepřátele a typický je pro ně jednoduchý manicheismus (boj dobra a zla). Z toho vyplývají jejich stereotypy přítel - nepřítel, což zase implikuje různé teorie spiknutí a duchovní strnulost.

Dle českého politologa Pavla Kotlána lze vymezit pozitivně fenomén extremismu i na základě konstitutivních znaků extremismu:

- a) neomezený politický styl – politický život je zcela podřízen nějaké ideologii, kdy politická pravidla hry jsou postupně odstraňována a politické instrukce jsou dodávány v zájmu obecného blaha dle hierarchické struktury od nejvyššího vůdce;
- b) přímá politická akce – politická rozhodnutí jsou uskutečňována přímo, a to bez diskuse a ohledu na postoj většiny;
- c) jsou vytvářeny kategorie přítel a nepřítel – na základě hledání společného nepřítele se daná skupina silněji stmeluje a identifikuje, protože společnost se musí očistit od nositelů společenských špatností, aby mohla být vybudována nová kvalita společenského řádu;
- d) vůdcovský princip – vůdce představuje nejenom vrchol mocenské pyramidy, ale zároveň ztělesňuje vrchol ctností a neomylnosti při vedení mas za vysněným ideálem;

⁶ DANICS, Š., KAMÍN, T. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 2. rozšířené vyd. Praha, Policejní akademie ČR, 2008, s. 30- 31.

- e) mýtus a symbolika – mají za cíl skrýt extrémní postoje a legitimovat extrémní ideje, aby se extremisté vyhnuli právnímu postihu;
- f) mesianismus – spásitelské poslání extremistů, kteří věří v absolutní poznání pravdy a ve schopnost své vůle dostat se k moci a změnit společenský řád.⁷

2.2 Kriminologické vymezení extremismu

Z pohledu kriminologie lze vymezit extremismus jako souhrn určitých sociálně patologických jevů vytvářených více či méně organizovanými skupinami osob a příznivci těchto skupin, s dominujícím odmítáním základních hodnot, norem a způsobů chování platných v aktuální společnosti.⁸

Je otázkou do diskuse, zda a v jaké šíři se má extremismem zabývat kriminologie, která zkoumá zločinnost, její příčiny a podmínky, trestnou činnost obecně i její konkrétní projevy, tedy konkrétní trestné činy, pachatele i jejich oběti. Extremismus se stává předmětem zájmu kriminologie v okamžiku, kdy je spáchána trestná činnost, která je projevem rasové, národnostní, politické či náboženské nesnášenlivosti.⁹

Pojem extremismus je jazykem policejních složek definován jako jakákoli aktivita směřující proti ústavě a demokracii.¹⁰

Z bezpečnostního hlediska zahrnuje část aktivit, nazývajících se subverze (z angl. subversion – podvrácení, zkáza), které cíleně nebo ve svých následcích útočí na politický systém a společenské uspořádání nebo jejichž důsledkem je závažná trestná činnost.¹¹

Ministerstvo vnitra České republiky pro své potřeby definuje extremismus takto: Pojmem extremismus jsou označovány vyhraněné ideologické postoje, které vybočují z ústavních, zákonných norem, vyznačují se prvky netolerance a útočí proti základním demokratickým ústavním principům, jak jsou definovány v českém ústavním pořádku. Extremistické postoje jsou způsobilé přejít v aktivity, které působí, ať již přímo nebo

⁷ DANICS, Š., KAMÍN, T. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 2. rozšířené vyd. Praha, Policejní akademie ČR, 2008, s. 31,32.

⁸ KUČHTA, J., VÁLKOVÁ, H. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha, C. H. Beck, 2005, s. 258.

⁹ CHMELÍK, J. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. Praha, Linde, 2001, s. 14.

¹⁰ CHARVÁT, J. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha, Portál, 2007, s. 13.

¹¹ CHMELÍK, J. a kol. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň, vyd. a naklad. Aleš Čeněk, 2005, s. 209.

v dlouhodobém důsledku, destruktivně na stávající demokratický politicko-ekonomický systém, tj. snaží se nahradit demokratický systém systémem nedemokratickým (totalitním nebo autoritářským režimem, diktaturou, anarchií).¹²

Česká bezpečnostní informační služba (BIS) definuje pojem extremismu takto: Termín extremismus je v oblasti bezpečnostní politiky používán při označování krajně vyhocených, demokracii nepřátelských postojů a ideologií, jejich nositelů a souvisejících aktivit a jevů. S extremismem se setkáváme na pravém i levém konci politického spektra. Odtud se za určitých okolností a vhodných podmínek může šířit do celé společnosti, vyústit v násilné akce, zaměřené na destabilizaci a následné odstranění demokratického společenského řádu.¹³

Kritéria extremismu jsou zde inspirována definicí, kterou používá německý spolkový úřad na ochranu ústavy. Ten při svém zkoumání jednotlivých organizací vychází z jejich vztahu k ústavě, respektive k demokracii. Jakákoli ideologie či politické uskupení nepřátelské demokracii a ústavě jsou pak označeny za extremistické. Spolkový úřad staví na předpokladu, že základním východiskem takto definovaných extremistických skupin jsou ideologie popírající demokratické základy společnosti elementární lidská práva a svobody a že jejich konečným cílem je nastolení nedemokratického režimu, resp. diktatury. Tato definice je ideální pro silové složky i ministerstvo vnitra a nepochybně plně vyhovuje jeho potřebám.¹⁴

Samotné pojetí slova extremismus je v různých zemích světa chápáno odlišně, tak např. ve Velké Británii není pojem extremismus zpravodajskými složkami vůbec užíván pro jeho nepřesnost a jsou zde používány pouze zavedené termíny jako terorismus, sabotáž atp. Naproti tomu v Německu, jak již jsem výše uvedl, je pod slovním výrazem extremismus rozuměna veškerá činnost, směřující proti Ústavě Spolkové republiky Německo. Z pohledu mezinárodních společenství, např. OSN, je extremismus definován jako chování porušující mezinárodně akceptované normy.¹⁵

¹² CHARVÁT, J. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha, Portál, 2007, s.11.

¹³ CHARVÁT, J. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha, Portál, 2007, s.12.

¹⁴ CHARVÁT, J. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha, Portál, 2007, s.12.

¹⁵ ŠČUREK, R. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. Ostrava, VŠB TU stud. materiál, 2007, s. 39,40.

3 TYPOLOGIE EXTREMISMU

Základním typologickým členěním extremismu je:

- ❖ **Pravicový extremismus**, do této skupiny patří *neo-fašismus*, *neo-nacismus* či *autoritativní nacionalismus*, který popírá rovnost lidí a odmítá demokratický ústavní stát.
- ❖ **Levicový extremismus**, do skupiny řadíme *anarchismus* i *komunismus*, kdy zdůrazňováním rovnosti popírá svobodu lidí, odmítá demokratický ústavní stát.
- ❖ **Náboženský extremismus**, obecně do této skupiny řadíme netolerantní směry velkých náboženství, jednotné fanatické kultury, jako je např. *islamismus*, *džihádismus*, které popírají práva ostatních netolerantním vnucováním svého náboženství a také odmítají demokratický ústavní stát.
- ❖ **Etnický a regionální extremismus**, zde menšinové nároky etnika vedou k intolanci vůči ostatním a k narušení demokratického ústavního státu.
- ❖ **Environmentální extremismus** (někdy bývá označován také jako eko-extremismus) omezuje demokracii a lidská práva vyhraněnou a násilnou ochranou životního prostředí a práv zvířat.
- ❖ Lze vymezit i další varianty extremismu, ale problematicky.¹⁶

Pro všechny extremisty, ale především pro politické jsou společné obecné rysy, které se objevují v různé míře u pravicových i levicových extremistů. Jde o zvláštnosti projevující se ve způsobu myšlení a argumentace každého extremisty. V obecné rovině se jedná o tyto zvláštnosti:

- víra v existenci absolutní pravdy a vědomí osobního poznání této pravdy;
- z toho pramenící nereálné hodnocení dané politické situace;
- totální a mobilizační kritika všeho stávajícího;
- sklon k dogmatismu a nesnášenlivost vůči odlišným názorům;
- často využívají populismus a ideově-politickou manipulaci;
- vyhrocují problémy ve společnosti a konfrontují je se státní mocí;

¹⁶ MAREŠ, M. *Extremismus a jeho projevy v současné společnosti ve vztahu k AČR*. Praha, Přednáška pro VP ČR, 2010, s. 6.

- v oblasti politiky jsou potom vytvářeny na základě různých ideových koncepcí a doktrín obrazy nepřátel;
- vytvářejí konspirativní teorie;
- odmítají pluralitu a vůbec celý systém zastupitelské demokracie.¹⁷

Typologie členů a příznivců extremistických hnutí

Na základě výše vyjmenovaných obecných rysů můžeme sestavit typologii členů příznivců extremistických hnutí.

Většina extremistů jsou tedy mladí lidé s touhou zařadit se, patřit někam a mít svojí identitu. Vůdčími osobnostmi extremistických hnutí jsou lidé vyznačující se sklonem k mesiášství a megalomanií. Řadoví členové a příznivci hnutí jsou v převážné míře mladí lidé, kteří se souhrou okolností dostali, a to i na přechodnou dobu, na okraj společnosti, především z důvodu ztráty zaměstnání, rodinného zázemí, nebo jde o přistěhovalce, občany etnické či jiné menšiny a další. Nejrizikovější skupinou je mládež. Přispívají k tomu i skutečnosti, že mládež nespojuje strach o majetek a prosperitu rodiny, svým věkem přirozeně směřují k radikalismu v řešení chyb a nedostatků společnosti, které velmi citlivě vnímají. Mladým lidem vyhovuje černobílé vidění světa a koncentrace problémů do jednoduchých hesel, hledání nepřítelů, který je za vše odpovědný, řešení situace stanovením úkolů „někým“. To vše poskytuje extremistická skupina vedená silnou osobností, ke které se obrací. Navrhovaná řešení problémů ve skupině jsou jednoduchá, zdánlivě řeší problém ihned a uspokojivě a navíc, každý řadový člen skupiny (hnutí) je platným členem, se kterým se počítá, který problémy může řešit sám nebo se na jejich řešení spolupodílet. Věk sám o sobě není dostačujícím důvodem nálezení mladých lidí k extremistickým hnutím. Nezralý mladý člověk hledající jednoduchá řešení snadno podléhá vlivu demagogů, kteří mu „černobílé“ vidění světa předkládají a nabízejí mu, aby se účastnil řešení věci agresivními akcemi. Současnost je vnímána jako bezperspektivní a nevidí v ní místo pro seberealizaci.¹⁸

¹⁷ DANICS, Š., KAMÍN, T. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 2. rozšířené vyd. Praha, Policejní akademie ČR, 2008, s.32.

¹⁸ CHMELÍK, J. a kol. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň, vyd. a naklad. Aleš Čeněk, 2005, s.210.

3.1 Pravicový extremismus

Pravicový extremismus *popírá princip rovnosti lidí* jako duchovního základu demokratického ústavního státu. Projevuje se jednostranným vyšším hodnocením vlastního „etnika“, „rasy“ či „národa“ (etnocentrismus, rasismus, vyhraněný nacionalismus) a ve snižování skupin, které jsou „cizí“ (xenofobie, antisemitismus, nenávisť vůči všem cizincům). Namísto principu stejných politických práv pro všechny by měl nastoupit systém, který institucionalizuje fundamentální nerovnost lidí vycházející z původu, národní, etnické, rasové příslušnosti nebo výkonu. Soudobí pravicoví extremisté nemají ucelenou ideologii, která by byla z hlediska konzistentnosti srovnatelná s fašismem a nacismem. Většina ideových koncepcí dnešních pravicových extremistů vychází z nacionalistického a rasistického základu. Jejich podstatou je představa, že příslušnost k národu nebo rase určuje hodnotu nebo kvalitu člověka. Z této představy potom mají vycházet i lidská a občanská práva, a proto společnost má být budována na principu monokulturnosti. Kromě toho pravicoví extremisté propagují autoritativní politický systém, v němž splývá stát a etnicky homogenní národ v přirozenou entitu, jejíž vůli vyjadřuje politická elita či charismatický vůdce. Autorita politického vedení je nezpochybnitelná, neboť výkon moci provádí intuitivně, na základě potřeb přirozené entity. V takovémto řádu jsou veškeré kontrolní mechanismy výkonu státní moci zbytečné, a proto se jeví zbytečné nejen volby (jako prostředek k vyjádření zájmů občanů), ale i konkurenční úloha politické opozice.¹⁹

V evropských zemích navazuje pravicové extremistické hnutí též na tradice předešlých nacionalistických a později rasistických a antisemitských hnutí, jejichž cílem byla a je změna, nastavení a vytvoření nové společnosti podle jejich představ. Radikální pravicoví extremisté počítají s bojem, dokonce s vyhlazovací válkou, mírnější s tím, že společnost přijme jejich ideály dobrovolně. Pravicoví extremisté jsou přesvědčeni o své nadřazenosti, kterou dávají světu a svému okolí najevo svými aktivitami zaměřenými na kvalitu společnosti akcentující rasu, etnikum či korporace,

¹⁹ DANICS, Š., KAMÍN, T. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 2. rozšířené vyd. Praha, Policejní akademie ČR, 2008, s.32, 33.

kteří jednotlivého člověka identifikují a zároveň jej od ostatních v dané společnosti odlišují.²⁰

Pravicový extremismus se vyznačuje svými nejtypičtějším formami, jako je:

- *rasismus,*
- *antisemitismus,*
- *nacionalismus v různých modifikacích,*
- *fašismus,*
- *neofašismus,*
- *nacismus,*
- *neonacismus.*

Základním prvkem ideologie extrémní pravice je silný *rasismus*, který je základním myšlenkovým východiskem, projevujícím se jako přesvědčení o biologické výjimečnosti a převaze bílého etnika. Bílá rasa stojí podle stoupců těchto myšlenek na vrcholu vývoje druhů a jejími nejdokonalejšími představiteli jsou Árijci (indoevropský kmen z 2. tisíciletí př.n.l.). Odrazem přesvědčení o nerovnosti ras je otevřené pohrdání a nepřátelství vůči lidem jiné barvy pleti, především přistěhovalcům.²¹

Rasismus vychází z přesvědčení, že mezi jednotlivými rasami existují geneticky podmíněné, a tedy neměnné rozdíly, kvůli nimž si příslušníci těchto ras nejsou rovni. Rasismus stojí na myšlence, že existuje rasová hierarchie, kterou je třeba v uspořádání společnosti brát v úvahu. Extrémním případem rasismu bylo nacistické Německo, které uvedlo do praxe myšlenku vyhlazení podřadných ras. V současné době je rasismus ve společnosti přítomný, byť se někdy odchyluje od biologické definice, kterou nahrazuje definicí kulturní. Moderní rasisté se vyhýbají označení, že jsou rasisté a hledají nové přístupy, které by jim umožnily hlásat nerovnost ras, aniž by je to politicky či společensky diskvalifikovalo. Jeden z těchto přístupů je *kulturní rasismus*, který poukazuje na údajně hluboce zakořeněné kulturní odlišnosti jednotlivých etnik. Zdůrazňováním těchto rozdílů lze ospravedlňovat negativní postoje vůči konkrétnímu

²⁰ ŠČUREK, R. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. Ostrava, VŠB TU stud. materiál, 2007, s. 45.

²¹ CHMELÍK, J. *Symbolika extremistických hnutí*. Praha, Armex, 2000, s.7,8.

etniku jako celku, aniž by bylo nutné sahát k rasovým teoriím. Kulturní rasismus vychází z přesvědčení, že příslušníci jiných ras jsou primárně příslušníky jiných kultur, které nejsou kompatibilní s evropskou kulturou a civilizací. Tento druh rasismu se obvykle spojuje s všeobecnější *xenofobií*, zaměřenou obecně vůči všem cizincům.²²

Specifickou podobou rasismu je *antisemitismus*, který je popisován jako nenávisť vůči Židům, ve smyslu nenávisti jak vůči etnickým Židům, tak také vůči židům – lidem vyznávajícím židovské náboženství. Tato nenávisť může nabývat mnoho podob – od předsudků přes osobní nevráživost až po institucionalizovanou nenávisť, jejímž nejvýznamnějším vyvrcholením byl nacistický holocaust. Antisemitismus představuje základní mobilizační prvek zejména pro neonacistické a do značné míry i pro neofašistické skupiny. Tyto skupiny či jednotlivci se v rámci krajní pravice snaží o standardní politickou činnost, využívají téma antisemitismu jen velmi obezřetně, zatímco tam, kde převažuje činnost subkulturního charakteru, je antisemitismus významným definičním prvkem.²³

Dalším významným projevem pravicového extremismu je *nacionalismus*. Tento politický směr považuje národ za základní společenskou jednotku, proklamuje tradiční společenské hodnoty. Komunita tvořená národem má naprosto zásadní význam. Nacionalismus je inspirován historií, kterou si upravuje podle své vlastní představy.²⁴

Nacionalismus představuje ideologii, která je základem většiny směrů krajní pravice. Sám o sobě nemusí být ani extrémní, ani radikální, avšak vnaší do politické praxe prvky, které je snadné zneužít. Nacionalismus je vnitřně nejednotný a to ho vede k významným rozdílům v jeho projevech, sahajících od liberalismu až po nacismus. Proto má nacionalismus více forem, např. liberální, konzervativní, expanzivní, protikoloniální, kulturní a etnický nacionalismus. Původně nacionalismus vznikl jako proces demokratizace, ale zřejmě díky chybně nastaveným odvozeným tvrzením se ve svém jádru dokázal během 150 let změnit ve svůj pravý opak a stal se hnacím motorem nacismu a rasově motivované genocidy.²⁵

Pojem *fašismus* je odvozen od latinského slova *fascis*. Fašismus se vyčlenil z nacionalismu stejně jako neonacismus, který je německou variantou nacionalismu.

²² CHARVÁT, J. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha, Portál, 2007, s.59,60,61.

²³ CHARVÁT, J. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha, Portál, 2007, s.43,49,50.

²⁴ CHMELÍK, J. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. Praha, Linde, 2001, s.9.

²⁵ CHARVÁT, J. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha, Portál, 2007, s.40,41.

Fašismus je otevřeně militaristické a nacionalistické hnutí zaměřené proti všem demokratickým ústavním institucím a svobodám.²⁶

Termín *neofašismus* označuje fašistické skupiny vzniklé po druhé světové válce. Tato ideologie se v mnoha případech blíží ideologii neonacismu, nelze je ale ztotožnit. Neofašismus akceptuje politický konzervatismus a vychází z nacionalismu.²⁷

Nacismus dává důraz na rasový a nacionální aspekt, trvá na prosazování bezmezného až fanatického podřízení jedince vůdci, národu a rase.

Vznikal ve stejné době jako fašismus a pod jeho vlivem, ale jeho cesta k moci byla podstatně delší. Nacismus je z politického hlediska do důsledku dovedená ideologie rasismu, antisemitismu a německého nacionalismu. Nacistický důraz na mýtus jej činí přitažlivým pro mladou generaci i mnoho let po válce.²⁸

Termín *neonacismus* zahrnuje současná hnutí a ideologie odvozené od nacismu, která souhlasí s rasovou politikou nacistů, pokouší se nastolit totalitní formu státní moci, ideu vůdcovského principu vedení státu. Hlásá nevyhnutelnost likvidace tzv. méněcenných národů a etnických skupin, likvidaci tzv. „rasového odpadu“, kam řadí zrádce rasy, postižené a nemocné.²⁹

Vybrané ultrapravicové subjekty v ČR

V Armádě České republiky se setkáváme především se sympatizanty pravicového extremismu a tyto jednotlivé varianty pravicového extremismu v různých podobách, ve kterých se mohou vyskytovat i vojáci, budou následovně uvedeny.

Mezi přední ideologie současného politického pravicového extremismu v Česku patří neonacismus. Nacismus a kolaborace mají v Česku obecně velmi špatný zvuk. Proto bylo a je pro české neonacisty velmi problematické vytvořit politické strany, které by při volbách dosáhly úspěchu. Avšak na druhou stranu je zcela patrné, že neonacistická scéna v České republice má poměrně silnou oporu mezi mladistvými a čeští neonacisté zaujímají silnou pozici v evropském neo-nacismu.

²⁶ ŠČUREK, R. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. Ostrava, VŠB TU stud. materiál, 2007, s. 45,46.

²⁷ CHARVÁT, J. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha, Portál, 2007, s.74,78.

²⁸ CHARVÁT, J. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha, Portál, 2007, s.67,70.

²⁹ ŠČUREK, R. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. Ostrava, VŠB TU stud. materiál, 2007, s.46.

Současný neonacismus má původ v „nacifikaci“ skinheadské subkultury v 90. letech, přičemž první nacističtí skinheadi se objevovali už na konci 80. let. Z této scény pochází také dnešní čelní představitelé českého neonacistického hnutí. Touto skinheadskou identitou je však často v elitních nacistických kruzích opovrhováno.³⁰

Primárně germánsky orientovaný neonacismus

Mnoho českých nacistů nemá žádné jasné zdůvodnění pro svoje předsvědčení, ale někteří se snaží navázat na historické tradice, kdy na začátku 90. let se odvolávala část skinheadské scény především z pohraničních oblastí Česka na sudetoněmecký nacismus. To se týkalo hlavně nacistických skinheadů s německými příbuznými. Tento vliv zůstal pro české neonacisty ze sudetských oblastí zásadní. Zároveň je v těchto regionech aktivní extrémně pravicové křídlo sudetoněmeckého hnutí. V současné době malá část nacistické scény v České republice navazuje na původní nacistickou koncepci Němců jako „nadlidí“ a propaguje podřízení Čechů Němcům. To platí především pro *Rytíře slunečního kruhu* a pro organizaci *Ahnenerbe – dědictví předků*, kdy hlavním představitelem a ideologem myšlenkového směru byl Roman „Elmar“ SKRUŽNÝ (1932-2004), jeden z mála starších zástupců neonacistické scény postkomunistické éry. Neonacističtí aktivisté, kteří jsou dobře propojeni s dogmatickými německými nacisty, podporují také připojení Sudet k Německu.³¹

Primárně český a pan-árijský orientovaný neonacismus

Další část neonacistů vidí český národ jako směs slovanských, keltských a germánských rodů v historicky českém regionu. Podle tohoto předpokladu by se dali Češi chápat z části jako árijci. Tato ideologie ovlivnila především část militantní *Blood & Honour Division Bohemia* v jižních a západních Čechách. Nejdůležitější část českých neonacistů tedy navazuje na tu tradici kolaborace, která usiluje o samostatný, národně socialistický, česko-moravský stát v rámci Nového evropského uspořádání. Pro tento směr nepředstavuje česká slovanská identita žádný problém. Svatý Václav je pokládán za muže, který přivedl Čechy k západnímu vlivu, „Římské říši.“³²

³⁰ STIFTUNG, H. B. *Nebezpečné známosti. Pravicový extremismus v malém příhraničním styku*. Drážďany, Kulturbüro Sachsen e.V.2009, s. 28.

³¹ STIFTUNG, H. B. *Nebezpečné známosti. Pravicový extremismus v malém příhraničním styku*. Drážďany, Kulturbüro Sachsen e.V.2009, s.28.

³² STIFTUNG, H. B. *Nebezpečné známosti. Pravicový extremismus v malém příhraničním styku*. Drážďany, Kulturbüro Sachsen e.V.2009, s. 30.

K hnutí *Blood & Honour Divison Bohemia* je třeba uvést, že se stala nejvýznamnějším reprezentantem neonacistické scény. K jejich taktice v současné době patří ústup od pořádání velkých setkávacích koncertů, pokles produkce tiskovin, šíření kompaktních disků s nahrávkami písní s rasisticky orientovanými texty a snaha po vytvoření registrovaného seskupení občanů. *Blood & Honour Divison Bohemia* se vyprofilovalo z hnutí *Bohemia Hammer Skins*, kdy se jednalo o nejmilitantnější a nejradikálnější odnož pravicových skinheads. Zajímavá a nezanedbatelná byla jejich vojenská organizace a komplikovaný způsob přijímání nových členů. Měli vypracovaný „zákoník cti Hammerskins“, který obsahoval dvacet zásadních povinností a zákazů, mezi kterými bylo např. zákaz užívání drog a mezi povinnostmi bylo uvedeno snažit se o legální získání zbraní, s kterými je třeba se naučit zacházet, a zvyšovat svojí fyzickou zdatnost.³³

Za organizaci blízkou svou činností, cíli i strategií *Blood & Honour Divison Bohemia* lze považovat *Národní odpor*, který je neaktivnější a nejmilitantnější neonacistickou skupinou, která je organizována na principu svobodného nacionalismu. Na veřejnosti v současné době vystupuje pod názvy *Svobodný odpor*, *Odporuj*, *Odpor dnes*, *Svobodná mládež* nebo pod podobnými označeními. Prosazuje rovnoprávnost árijských národů, který je základem pro tento směr a základ pro úzkou spolupráci českých a německých nacistů, přičemž se horlivě přebírá mnoho konceptů německé scény. Cílem činnosti Odporu je vytvoření městských guerill, které mají na území, kde působí, vybojovat čisté zóny bez imigrantů a dalších etnických skupin, tzv. zóny bez „multi-kulti“. Samozřejmě po vzoru německých „Kameradschaften“ vytvářejí volné buňky lokálního odporu, které jsou neustále aktivní. Hlásí se ke koncepci „odporu bez vůdce“ tzn., že aktivisté nejsou vázáni na nějakou skupinu či vedení, útočí na systém na vlastní pěst a jejich snahou je se pokusit infiltrovat zejména do armády, ale i do státní správy.³⁴ S Národním odporem jsou spojena další hnutí jako je *Anti-Antifa*, *autonomní* či *svobodní nacionalisté* a ženské organizace *Resistance Women Unity* a *Supporter National Resistance-Women Side*. Na této scéně jsou také oblíbené militantní tendence, kdy jsou propagovány koncepty celosvětového neonacistického hnutí *Combat 18* a *Anti-Antifa*, ale plánovaný terorismus nebyl zjištěn. V současnosti

³³ CHMELÍK, J. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. Praha, Linde, 2001, s.21,22.

³⁴ DANICS, Š., KAMÍN, T. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 2. rozšířené vyd. Praha, Policejní akademie ČR, 2008, s.37.

získávají stále silnější vliv *Autonomní nacionalisté* a je zde možný předpoklad, že se vyrovnají Národnímu odporu, a to i přes to, že na přelomu let 2009/2010 se část Autonomních nacionalistů odštěpila a stali se z nich *Národní aktivisté*.

Část struktur Národního odporu a Autonomních nacionalistů byla zapojena do aktivní činnosti v krajně pravicové *Dělnické straně* a jejich *Ochranných sborů Dělnické strany*. Dělnická strana byla dne 17. února 2010 Nejvyšším správním soudem v Brně rozpuštěna. Důvodem rozpuštění Dělnické strany byly akce Ochranných sborů a spolupráce a provázanost s neonacistickými skupinami. Nejvyšší správní soud konstatoval, že Dělnická strana propagovala rasismus, ohrožovala demokracii a podněcovala násilí. Vedení Dělnické strany poté oznámilo, že členové Dělnické strany budou pokračovat a to v nově vzniklé *Dělnické straně sociální spravedlnosti*. Následně Autonomní nacionalisté zveřejnili prohlášení, v němž se distancovali od Dělnické strany sociální spravedlnosti, ale postoj Národního odporu spolu s částí Autonomních nacionalistů nebyl jednoznačný.

V poslední době je možné pozorovat stále větší blízkost jednotlivých skupin neonacistů k nacionalistickým a neofašistickým seskupením. Mezi těmito skupinami také probíhá fluktuace členů. Jako most mezi oběma stranami slouží v mnohých regionech zmíněné struktury autonomního nacionalismu, který v České republice částečně přijímá tradici českého fašismu. Jiní nacionalističtí autonomové na severu Čech jsou pod revolučním, národně socialistickým vlivem německých autonomních nacionalistů. Vyhranění pojmů autonomní nacionalismus a svobodný nacionalismus zatím není ukončen. Čeští neonacisté vnímají sami sebe jako část mezinárodního hnutí *White Power (bílá síla)* a nově formovaného euro-nacismu. Vedle kontaktů s německou, rakouskou, skandinávskou, anglickou a vlámskou scénou tu jsou dobré vztahy s Ruskem a Srbskem. Tradičně úzké vztahy jsou se Slovenskem.³⁵

Vztah neonacismu k vojenství, lze vysledovat častým sebe-označením neonacistů jako vojáků, odbojářů či příslušníků hnutí odporu (vojáci rasové války, odboj proti systému či odpor proti Z.O.G. – Zionist Occupation Government, evropsí partyzáni, Werwolf apod.), včetně snah o pojmání stíhaných a vězněných neonacistických aktivistů jako válečných zajatců *P.O.W. (Prisoners of War)*. Neonacisté navazují na

³⁵ STIFTUNG, H.B. *Nebezpečné známosti. Pravicový extremismus v malém příhraničním styku*. Drážďany, Kulturbüro Sachsen e.V.2009, s.29.

odkaz vojenských tradicí a hlásí se k tradicím nacistické armády, zvláště pak jednotek zbraní SS (Freikorps, Waffen SS, jejichž cizinecké divize jsou předobrazem společného „árijského boje“, Werwolf, kolaborantské jednotky z druhé světové války apod.). Ale i tradice jižanských vojáků z americké občanské války je neonacisty chápána jako předobraz budoucí rasové války. Případně se hlásí k tradicím pohanských bojů Vikingů, Germánů, Keltů a v našem prostoru někdy i Slovanů. V některých případech se neonacisté hlásí i ke středověkým rytířským tradicím a obecně k tradicím vojenských operací bělošských národů proti příslušníkům jiných ras.³⁶

Za svůj vzor považují moderní neonacistické skupiny, americkou teroristickou skupinu *Řád (The Order)*. Inspirací pro neonacisty je také neonacistická kampaň v Rusku, kde hodlají mnozí z nich získat výcvik pro boj v Čechách a to od válečných veteránů v postsovětském prostoru. Nacionalisté využívají v různých souvislostech propagandistické odkazy na české vojenské tradice, zvláště první, druhý a třetí odboj. Nacionalisté - kališníci se hlásí k husitským vojenským tradicím, např. tzv. „spanilým jízdám“. Část extremistických nacionalistů je vázána na skinheadskou subkulturu, případně hooligans či tzv. military fans, zvláště skupin zaměřených na německé vojáky z druhé světové války. Neofašisté jsou inspirováni legionářskou tradicí Radoly Gajdy.³⁷

3.2 Levicový extremismus

Levicový extremismus klade důraz na princip rovnosti a snaží se jej rozšířit na všechny oblasti společenského života. V konečném důsledku to však znamená, že srovná lidi takovým způsobem, až zanikne jejich individuální lidská svoboda. Levicový extremisté mohou vycházet z ucelené ideologie anarchismu nebo komunismu a dále z komunistických odnoží v podobě trockismu, stalinismu a maoismu. Tyto komunistické ideologie zdůrazňují fundamentální lidskou rovnost a zároveň se shodují s duchovním základem demokratického státu, ale vyvozují z tohoto základu extrémní důsledky. Zasazují se o totální osvobození člověka od všech společenských (politických, ekonomických, kulturních) vlivů, odmítají dosavadní politické tradice a kulturu a zároveň předpovídají zrození „nového člověka“, který se rozejde se všemi

³⁶ MAREŠ, M. *Vojenské rozhledy*. Praha 6, MO ČR, 2008, s. 141.

³⁷ MAREŠ, M., SVOBODA, I., STEHLÍK, E. *Extremismus jako bezpečnostní hrozba*. Praha 6, MO ČR, 2011, s.18, 21.

dosud známými formami společenského uspořádání a přivodí stav úplné spokojenosti a harmonie na zemi.³⁸

Levicový extrémisté usilují o „revoluční“, tzn. zásadní převrat existujícího sociálně-politického řádu. Všichni levicový extrémisté se přitom hlásí jednoznačně k „revolučnímu násilí“. Jejich aktivity směřují v duchu ideologie, ať už zaměřené revolučně-marxisticky k nastolení socialisticko-komunistického systému nebo v duchu anarchie ke společnosti bez vlády. Pokud jde o militantní nejednotnou autonomní scénu – tzv. antiglobalisty – všichni odmítají panující normy, zákony a především monopol státu na násilí. Při svých protestních aktivitách neváhají použít násilí k prosazení svých záměrů, které nemusí být vždy motivovány politicky, ale spíše vyjadřují protest vůči konzumní společnosti.³⁹

Specifickou skupinou jsou tzv. neobolševici či ortodoxní komunisté, jenž kladou důraz na návrat k reálnému socialismu jakožto formě vlád existujících dříve v zemích tzv. východního bloku. Je třeba dodat, že při hodnocení aktivit komunistických stran je nutno rozlišovat mezi ortodoxními a reformními či tzv. eurokomunisty. V tomto ohledu reformní komunisté představují legální opozici vůči vládě, protože chtějí provést zásadní změny v ekonomické a sociální oblasti, pokud by se dostali ke státní moci. V rámci daného ústavního rámce chtějí reformní komunisté vytvořit tzv. model „demokratického komunismu“, který by respektoval základní lidská práva a svobody. Na druhé straně ortodoxní komunisté se domnívají, že stávající systém „státně-monopolistického kapitalismu“ je nutné změnit revoluční cestou a nastolit určitou podobu „státního socialismu“, který by zajistil rovnost všech. Takto nastavený model egalitářské a státně-centralizované politiky by zásadním způsobem narušil stávající základní lidská práva a svobody.⁴⁰

Vybrané ultralevicové subjekty v ČR

Komunistické extremistické subjekty v ČR

Ultralevicová komunistická scéna je částečně u nás ovlivněna tím, že tehdejší nomenklaturní stranická elita, která by mohla vyvíjet činnost v rámci ultralevice, byla

³⁸ DANÍCS, Š., KAMÍN, T. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 2. rozšířené vyd. Praha, Policejní akademie ČR, 2008, s. 39.

³⁹ DANÍCS, Š., KAMÍN, T. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 2. rozšířené vyd. Praha, Policejní akademie ČR, 2008, s. 39.

⁴⁰ DANÍCS, Š., KAMÍN, T. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 2. rozšířené vyd. Praha, Policejní akademie ČR, 2008, s. 39, 40.

v průběhu naší společenské transformace ekonomicky i sociálně uspokojena. Dále prošla složitým stranickým procesem od totalitní Komunistické strany Československa (KSČ) až po reformní parlamentní *Komunistickou stranu Čech a Moravy (KSČM)*, která se však i nadále hlásí k politickému odkazu KSČ. V rámci tohoto procesu se potom profily a odštěpily frakce tzv. ortodoxních dogmatických komunistů, kteří postupně vytvářeli „důsledně“ marxisticko-leninské strany.⁴¹

Nejsilnější komunistická organizace v ČR, výše zmíněná KSČM, není jako celek uváděna v oficiálních dokumentech ČR jako extremistická organizace a vláda ČR odmítla podnět Senátu k návrhu na její zrušení s poukazem na to, že KSČM nepředstavuje bezprostřední hrozbu pro demokracii. V KSČM působí někteří dogmatictí komunisté. Tito lidé jsou činní i v různých satelitních organizacích KSČM (především levicově nacionalistického a panslavistického zaměření).⁴²

Soudobé dogmatické komunistické spektrum v České republice je tvořeno několika uskupeními. V KSČM je zastoupen marxisticko-leninský proud, ale ve straně mají větší vliv reformistické a nekomunistické proudy. Marxisticko-leninské proudy jsou reprezentovány *Komunistickým svazem mládeže (KSM)*, tedy občanským sdružením, které bylo rozpuštěno Ministerstvem vnitra. Pod vlivem jeho zákazu bylo v roce 2008 zaregistrováno několik dalších organizací. Strategickým cílem mladých komunistů ve *Svazu mládeže (SM)*, je proniknout mezi širší vrstvy mladých lidí, ale zatím bez úspěchu. Vnitřní osobní a strategické spory v KSM po jeho zákazu způsobily vznik *Svazu mladých komunistů Československa (SMKČ)*. Tvoří jej pouze několik jednotlivců. V roce 2008 bylo založeno i *Komunistické hnutí mládeže Československa (KHMČ)*, které je propojeno se strukturami kolem neregistrované *Komunistické strany Československa – Československé strany práce* pod vedením bývalého příslušníka StB Ludvíka Zifčáka. Toto uskupení se odštěpilo z *Komunistické strany Československa* pod vedením Miroslava Štěpána, která je registrována jako politická strana. Další dogmatictí komunisté jsou vázáni na měsíčník *Dialog*.⁴³

Budoucí vývoj a perspektivy dogmatických komunistů jsou v ČR úzce vázány na situaci v KSČM a na její pozici v politickém spektru. Pokud by její politika směřovala

⁴¹ DANICS, Š., KAMÍN, T. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 2. rozšířené vyd. Praha, Policejní akademie ČR, 2008, s.39, 40.

⁴² MAREŠ, M., SVOBODA, I., STEHLÍK, E. *Extremismus jako bezpečnostní hrozba*. Praha 6, MO ČR, 2011, s.23.

⁴³ MAREŠ, M. *Vojenské rozhledy*. Praha 6, MO ČR, 2008, s. 148.

k výraznějším reformám, dočasně by dogmatictí komunisté posílili. Generační vývoj obecně není pro komunistické dogmatiky příznivý. Mladí komunističtí dogmatici budou nadále mít svoje samostatné organizace, přičemž na základě vývoje osobních vztahů může dojít k jejich slučování nebo jejich štěpení.⁴⁴

Dogmatictí komunisté odmítají militarismus (který chápou jako symptom kapitalismu), ale vnímají samy sebe jako revoluční bojovníky ve třídní válce, popř. v boji proti imperialismu. V postkomunistickém prostoru, včetně ČR, je významná přítomnost bývalých vojáků armád komunistických režimů v soudobém levicově extremistickém spektru. Komunističtí dogmatici ctí tradice historických revolučních bojů, především Velké říjnové socialistické revoluce a Rudé armády v občanské válce, dále odkaz Velké vlastenecké války a komunistického protifašistického odboje (zvláště partyzánského) ve druhé světové válce a rovněž odkaz komunistických vojsk a národně-osvobozeneckých hnutí ve studené válce (charakteristický je v tomto směru kult Che Guevary).⁴⁵

Pokud se týká náhledu dogmatických komunistů na vojenství potažmo ozbrojené síly ČR (OS ČR) ten prošel od počátku devadesátých let výrazným zvratem. Tehdy byly chápány jako možný spojenec vzhledem k přítomnosti příslušníků bývalé komunistické Československé lidové armády (ČSLA) v polistopadové armádě a současně i vzhledem k antisystémovým aktivitám bývalých příslušníků ČSLA mimo armádu (v roce 1997 dokonce „Aktiv důstojníků ČSLA“ slíbil „národní odboj proti NATO“). Pod vlivem reálných aktivit OS ČR, především účastí na zahraničních misích (včetně její profesionalizace a „pozápadnění“) však postupně převážil negativní náhled. Na OS ČR je komunisty nahlíženo jako součást kapitalistického státu a vojáci jsou jimi označováni za „žoldáky“ a součást „imperialistického paktu“ NATO militarizující se EU. Negativně je vnímáno též společenství ČR s USA. Výraznější zájem komunistů, především mladých, o vojenskou kariéru však očekávat nelze.⁴⁶

⁴⁴ MAREŠ, M., SVOBODA, I., STEHLÍK, E. *Extremismus jako bezpečnostní hrozba*. Praha 6, MO ČR, 2011, s. 24.

⁴⁵ MAREŠ, M. *Vojenské rozhledy*. Praha 6, MO ČR, 2008, s. 147.

⁴⁶ MAREŠ, M. *Vojenské rozhledy*. Praha 6, MO ČR, 2008, s. 147.

Anarchistické extremistické subjekty v ČR

Současnou nejvýznamnější anarchoautonomní skupinou v ČR je *Antifašistická akce (AFA)*. Jde o neregistrovanou organizaci, založenou v roce 1996, na níž jsou volně napojeny lokální kolektivy anarchistických a autonomních militantních antifašistů. Jsou zapojené do kampaně ANTIFA, kde se hlásí k násilným metodám boje proti fašismu. Další významnou skupinou v ČR je *Československá anarchistická federace (ČSAF, dříve ČAF)*, která působí na území Česka i Slovenska. V roce 1997 došlo k připojení slovenské pobočky a ke změně názvu. Funguje na principu dobrovolnosti bez centrálního orgánu. Pod ČSAF spadá organizace na pomoc stíhaným a vězněným aktivistům – Anarchistický černý kříž. Menšími skupinami jsou *Anarchokomunistická alternativa (AKA)* a *Anarchofeministická skupina*. V roce 2009 byl oznámen vznik *Autonomní akce*. Existuje řada anarchistických a autonomních blogů a chatů. Anarchistický průnik do subkulturního prostředí lze pozorovat zejména u squaterů, punkerů, hardcoreistů, technařů a skinheads.⁴⁷

V rámci českého anarchismu se na ekoanarchistické ideové bázi konstituovaly také extremistické ekologické organizace. Nejvýznamnější z nich jsou *Země především! – Earth First!*, *Fronta osvobození zvířat (ALF)*, *Stop Huntingdon Animal Cruelty (SHAC)*, *Ulice lidem!-Reclaim the streets!*⁴⁸

Ultralevicoví anarchisté samy sebe vnímají jako antimilitaristy, avšak současně samy sebe často označují za bojovníky antikapitalistické třídní války (případně odboje či odporu). Nevnímají však samy sebe jako konvenční regulérní vojáky (vzhledem k odmítání tradičních institucí), často se však považují za guerillu, partyzány nebo příslušníky revoluční armády. Anarchofeministky oceňují různé „ženy – bojovnice“ a často používají militaristicky vyznívající propagandu ve prospěch ženského boje. Anarchisté ve svém působení často akceptují koncept městské guerilly. Podporují některá guerillová hnutí ve třetím světě. Podporují i romské militantní aktivity (razí heslo „romská ghetta jsou náš Chiapas“).⁴⁹

Anarchisté se stavějí ke státům zřízeným armádám velmi negativně, protože je považují za jeden z důležitých symbolů toho, proti čemu bojují. V historii však oceňují různá povstání a bojovníky (např. boj ukrajinského rebela Nestora Machna v roce

⁴⁷ MAREŠ, M. *Vojenské rozhledy*. Praha 6, MO ČR, 2008, s. 147.

⁴⁸ MAREŠ, M., SVOBODA, I., STEHLÍK, E. *Extremismus jako bezpečnostní hrozba*. Praha 6, MO ČR, 2011, s. 25.

⁴⁹ MAREŠ, M. *Vojenské rozhledy*. Praha 6, MO ČR, 2008, s. 149.

1918-1937, kronštatdské povstání z roku 1921, boj anarchistických oddílů během občanské války ve Španělsku v roce 1936–1937), kteří z jejich pohledu byli stoupenci anarchistických idejí. Anarchisté a autonomové na současnou Armádu ČR nahlízejí kriticky, což platí i pro náhled na NATO a EU (zvláště na její údajné „militaristické ambice“). V současnosti anarchisté kritizují privatizaci bezpečnosti, z čehož vyplývá, že v tomto směru jsou soukromé vojenské společnosti ještě méně oblíbené než konvenční armády.⁵⁰

3.3 Náboženský extremismus

Náboženský extremismus je spojován s pojmem náboženský fundamentalismus. Fundamentalismus je jako pojem z hlediska širšího používání spjat s vývojem křesťanství. Vstupuje do podvědomí širší veřejnosti začátkem 20. století v souvislosti se vznikem protestantského hnutí v USA, jehož proklamovaným cílem byla příprava na brzký příchod Krista. Stoupenci tohoto hnutí byli spojeni společným odporem k tehdejšími moderním společenským jevům a vědním poznatkům. Zvláště silný odpor projevovali vůči kritikům Bible a zastáncům evoluční teorie. Svoje postoje a názory zveřejnili v publikacích, které na sebe navazovaly a mají název *The Fundamentals*. Byly vydány v USA v letech 1909–1915. Příznivci těchto nejzákladnějších a neměnných tezí se považovali za fundamentalisty. V přeneseném významu se slovo fundamentalismus začalo užívat obecně k označení strnulých a nepružných postojů, neuznávajících logickou argumentaci a nerespektujících rozvoj poznání. Náboženství podle fundamentalistů nelze oddělovat od práva a politiky. Snahou fundamentalistů je oživení společnosti zásadní změnou ve všech oblastech na základě konkrétní náboženské doktríny. Náboženský fundamentalismus je přes vykazování znaků antimodernismu produktem moderního světa a prostupuje řadou různorodých náboženství. Lze jej ve shodě s náboženskými principy oprávněně hodnotit jako určitou osobitou extrémní politickou ideologii vyjadřující touhu chudého městského obyvatelstva a nižších středních společenských vrstev.⁵¹

Náboženští fundamentalisté se dokáží modernímu světu rychle přizpůsobit a nalézají nové doktríny, kterými reagují na výzvy postmoderny. Pokud se ale stoupenci náboženského fundamentalismu jednoznačně obrátí k modernitě zády, snaží

⁵⁰ MAREŠ, M., SVOBODA, I., STEHLÍK, E. *Extremismus jako bezpečnostní hrozba*. Praha 6, MO ČR, 2011, s. 25.

⁵¹ DANICS, Š., KAMÍN, T. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 2. rozšířené vyd. Praha, Policejní akademie ČR, 2008, s. 53.

se o dogmatickou interpretaci náboženských textů, dodržování náboženských rituálů a zároveň neváhají bojovat se zbraní v ruce za prosazení svých náboženských ideálů.⁵²

Islámský fundamentalismus je založen na přesvědčení o vlastnictví pravdy a z Koránu si účelově vybírá některé symboly a témata a to od morálně právních úvah tvrdě kriticky zaměřených zvláště proti západním kulturním vlivům, po nekompromisní jednání vůči odlišně smýšlejícím. Pohybuje se na rozhraní mezi religiozitou a radikálními kulturními projevy a má silné ambice určovat politický vývoj.⁵³

Islám jako náboženství hraje důležitou roli v realizaci islámského fundamentalismu, protože je zneužíván jednak jako prostředek vyjádření muslimské nespokojenosti a frustrace, jednak jako činitel mobilizující politické cíle islámských fundamentalistů.

Islámský fundamentalismus je pevnou a militantní vírou v islámské učení, příznačné osobní morálkou, zastávající řídicí zásady sociálně-politického života. Cílem je nastolení režimu za použití násilí, tzv. džihádu. Tomuto nastolenému režimu vládne duchovní autorita, která uplatňuje šaría, což je božské islámské právo. Na prvním místě je náboženství před politikou, neboť jde o prosazení vlády Alláha, o nastolení islámské teokracie. Filozofie fundamentalismu je jednoduchá a účinná, hovoří o pokoření muslimů v důsledku toho, že dovolili cizím ideologiím a náboženstvím zaujmout místo tradičních muslimských hodnot. Islám dokáže vybudovat svoji vlastní moderní civilizaci jen tehdy, když nebude sdílet západní vzory a vrátí zcela společnost k šarii – náboženskému zákonu země.⁵⁴

Islamismus je organizované úsilí o mocenské prosazení islámského právního řádu. Političtí islamisté se starají o moc, ne o duši muslima. Muslimové jsou mobilizováni politickými islamisty jen za účelem dosažení politického cíle, kterým je nastolení teokracie. Je-li za tímto účelem používáno častého násilí, jde o islámský terorismus, který je v poslední době používán pro označení extremistických projevů islamistů. Extremismus zde není vždy odlišen od terorismu. Islamismus vyjadřuje nedemokratické a intolerantní pojetí islámu. Česká republika může sehrát roli státu,

⁵² DANICS, Š., KAMÍN, T. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 2. rozšířené vyd. Praha, Policejní akademie ČR, 2008, s. 47.

⁵³ DANICS, Š., KAMÍN, T. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 2. rozšířené vyd. Praha, Policejní akademie ČR, 2008, s. 47.

⁵⁴ DANICS, Š., KAMÍN, T. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 2. rozšířené vyd. Praha, Policejní akademie ČR, 2008, s. 48.

jímž bude povolna prorůstat islamismus v souladu s celosvětovými trendy, s cílem uchopit moc (i za pomoci zvenčí mj. islamistických nadací) i státu, kde bude připravován teroristický útok na cíle v zahraničí (včetně nákupu zbraní) nebo kde bude realizován teroristický útok.⁵⁵

V současné době nelze vyloučit možnost teroristického útoku islamistickými extremisty na Českou republiku, vzhledem k jejím vojensko-politickým aktivitám v rámci působení koaličních jednotek na území Iráku a Afghánistánu a jejím politickým postojům vůči těmto zemím. Dalším faktorem k možné hrozbě teroristického útoku může být zveřejnění souhrnné zprávy o činnosti Vojenského zpravodajství ČR za rok 2010, kde bylo mj. prezentováno, že příslušníci VZ ČR přispěli vlastními zpravodajskými informacemi k dopadení nejhledanějšího teroristy světa Usámy Bin. Ládina.⁵⁶

Vybrané náboženské extremistické subjekty v ČR

- *Muslimské bratrstvo*, organizace, která položila základy moderního sunnitského islamismu a jejíž stoupenci se vyskytli na českém území. Organizace vznikla v roce 1928 v Egyptě a rozšířilo se téměř do celého muslimského světa.

- *Strana islámského osvobození (Hizb al Tahrir al-Islami)*, politická organizace, která existuje od roku 1953 a označuje se jako panislámská politická strana. Existují indicie, že by mohla působit i na českém území. Její nepřátelství vůči ČR může být vyvoláno snahami části české diplomacie a bezpečnostních sil zařadit ji na seznam teroristických skupin vedený EU.

- *Al-Kajdá („Základna“)* hlavní celosvětová teroristická islamistická síť a s ní související síť mudžáhedinů. Veřejně se hlásí k džihádu, její stoupenci využívali ČR jako přestupní stanici za účelem získání vlastního výcviku.

- *Hnutí islámského odporu (HAMAS)* a její ozbrojené křídlo *Brigády Izz ad-din al-Quassama*. Islámská regionální palestinská teroristická organizace vznikla v roce 1987 jako odbočka Muslimského bratrstva. Na území ČR má stoupence. Diplomacie ČR se významně angažovala v zařazení HAMASU na seznam teroristických organizací EU.

⁵⁵ MAREŠ, M. *Extremismus a jeho projevy v současné společnosti ve vztahu k AČR*. Praha, Přednáška pro VP ČR, 2010, s. 22.

⁵⁶ Výroční zpráva VZ 2010.

Dostupný z [www:http://www.vzcr.cz/file/vz/VZCR-vyrocní_zpráva_2010cz.pdf](http://www.vzcr.cz/file/vz/VZCR-vyrocní_zpráva_2010cz.pdf), s.18.

- *Strana Boha (Hizballah)* jsou stoupenci extremistické organizace, která používá ozbrojené násilí. Působí na českém území a část české diplomacie usiluje o zařazení Hizballahu do seznamu teroristických organizací EU.⁵⁷

- Dalšími druhy náboženského extremismu mohou být: *křesťanský (lefebrismus)*, *židovský (JDL)*, *část satanismu a vampyrismu* a malé sekty a kultury (*Imanuelité Jana Dvorského*, „*Mravenci*“, *Druhý příchod Boha*) apod.⁵⁸

Pro většinu sekt jsou charakteristické extrémní názory na život, společnost, vztah mezi lidmi, na chápání dobra a zla. Sekty se vyznačují rozmanitým sociálně-problémovým jednáním, v některých případech mají snahu i zasahovat do fungování společnosti. Některé z nich mají sklon k násilným jednáním v podobě hromadných sebevražd nebo i teroristických akcí. Pojem sekta lze vymezit z různých hledisek, např. sociologických, teologických a dalších. Mimo jiné lze sektu charakterizovat jako organizovanou skupinu nábožensky zaměřených lidí s dogmaticky nekonvenčními názory na úlohu a postavení člověka ve společnosti, založenými na kultu osobnosti s výraznou psychickou manipulací osobnosti, zaměřené na rozložení osobní identity jednotlivce, vedoucí až k vytvoření duševního otroctví a absolutní závislosti na vůdci sekty.⁵⁹

Do současné doby nejsou známy případy působení a vstupu náboženských extremistů do Armády ČR.

⁵⁷ MAREŠ, M. *Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. Praha, MVČR, 2006, s. 72, 73, 74, 75.

⁵⁸ MAREŠ, M. *Extremismus a jeho projevy v současné společnosti ve vztahu k AČR*. Praha, Přednáška pro VP ČR, 2010, s. 23.

⁵⁹ CHMELÍK, J. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. Praha, Linde, 2001, s. 40,41.

4 PROJEVY EXTREMISMU VE SPOLEČNOSTI

Projevy extremismu ve společnosti jsou především jednotlivé formy strategického a taktického působení soudobých extremistů. Mezi extremisty probíhají zásadní vzájemné debaty o strategických postupech.

Projevy pravicového extremismu ve společnosti

Jednou ze základních forem působení neonacistů je stranickopolitická agitace, která se v Česku doposud neprosadila. Část neonacistů podporuje, byť s častou kritikou na adresu jejího vedení, Dělnickou stranu sociální spravedlnosti.⁶⁰

Další formou projevů pravicového extremismu je veřejné získávání sympatií a upevňování identity hnutí šířením propagandy v podobě demonstrací, internetu, tiskovin, oblečení, hudby (tzv. *white power music*) a obchodování s uvedenými předměty, které slouží k financování hnutí.⁶¹

Považuji za důležité následně popsat extremistické projevy krajní pravice a těmito se zabývat ve větší míře než u krajně levicových či náboženských extremistických projevů.

Demonstrace krajní pravice

Demonstrace jsou jedním z nástrojů, kterými se extrémní pravice s oblibou prezentuje na veřejnosti. Jsou využívány k oslovování veřejnosti a veřejnému deklarování politických názorů, posilování soudržnosti aktivistů s idejemi hnutí, ale i k demonstraci síly národního socialismu. Demonstrace jsou chápány jako předstupeň skutečného boje a jsou pravidelně pořádány ve dnech, které jsou pro subjekty extrémní pravice z různých důvodů významné, anebo nárazově, v době, kdy se potřebují zviditelnit nebo kdy mohou pro své účely uchopit veřejně diskutované téma. Při demonstracích jsou opakovaně tematizovány znovuzavedení trestu smrti, vystupují proti zneužívání drog, účasti na ozbrojených konfliktech realizovaných v rámci struktur, do kterých je Česko zapojené, existenci ČR v rámci EU, protestují proti

⁶⁰ MAREŠ, M. a kol. *České militantní neonacistické hnutí(aktuální trendy)*. Brno, MV ČR Odbor bezpečnostní politiky, 2011. Dostupný z [www. http://www.mvcr.cz/clanek/studie-ceske-militantni-neonacisticke-hnuti-aktualni-trendy.aspx](http://www.mvcr.cz/clanek/studie-ceske-militantni-neonacisticke-hnuti-aktualni-trendy.aspx), České militantní neonacistické hnutí (aktuální trendy).pdf., s.11.

⁶¹ MAREŠ, M. *Vojenské rozhledy*. Praha 6, MO ČR, 2008, s. 140.

pozitivní diskriminaci, komunismu, homosexualitě, levici, anarchismu. Hlavním tématem jejich veřejných shromáždění je svoboda slova a projevu.⁶²

Koncerty a hudební styly krajní pravice

Významnou formou získávání sympatií je organizování koncertů a hudební průmysl. Čeští pravicoví extremisté, zejména neonacisté, se od počátku 90. let orientují na pořádání koncertů white power hudby. Koncerty slouží k těmto účelům: šíření ideologie, prohlubování ideologických východisek a přesvědčení. Navazování a upevňování kontaktů, iniciace nových členů a získávání finančních zdrojů. U zrodu white power scény stála na přelomu 80. a 90. let kapela Orlík. Texty této kapely neobsahovaly zdaleka tolik nenávisti, rasismu a antisemitismu, jako texty pozdějších white power kapel. Příznivci skupiny Orlík a samotná skupina se zasloužili o rozvoj rasistické větve hnutí skinheads. Frontmanem skupiny byl Daniel Landa, který v 90. letech patřil k idolům rasistické hudební scény. Po zániku této kapely převzaly štafetu kapely: Braník, Hlas Krve, Buldok, Vlajka, Agrese 95, Zášť 88, Conflict 88 a další. V současné době na neonacistické scéně existují i hudební styly jako hip hop nebo reggae, tedy nové hudební styly, které nejsou spojené s metalovou a punkovou hudbou, dříve jedinými žánry přítomnými na neonacistické scéně.⁶³

Novým fenoménem krajní pravice v oblasti životního stylu a v oblasti hudby je Hardbass. Jedná se o hudební styl spojený s osobitým projevem, který mimo jiné provozuje část neonacistické scény, především neonacistická mládež ve městech. Jde o tanec na veřejném prostranství v rytmech elektronické hudby, převážně s ruskými texty. Podstatou je jednoduchý tanec na tvrdou elektro hudbu (techno), založenou na tvrdých a rychlých beatech a heslovitých frázích tematicky zaměřených na nelegální migraci, rasismus, kritiku společnosti, národní jednotu apod. Hardbass byl do českého prostředí převzat ze států východní Evropy, především z Ukrajiny a Ruska. Tento styl v sobě ukrývá jednak rovinu ideologickou, jednak rovinu, která se vztahuje k maskulinitě a obecně vnímání těla. V České republice jde více o veřejnou zábavu a sebezprezentaci. Jednotlivé městské skupiny pravicových sympatizantů samy sebe

⁶² STIFTUNG, H.B. *Nebezpečné známosti. Pravicový extremismus v malém příhraničním styku.* Drážďany, Kulturbüro Sachsen e.V.2009, s. 76, 79.

⁶³ STIFTUNG, H.B. *Nebezpečné známosti. Pravicový extremismus v malém příhraničním styku.* Drážďany, Kulturbüro Sachsen e.V.2009, s. 79.

natáčí při tanci a soutěží mezi sebou o nejnápaditější provedení Hardbassu, včetně originality místa uskutečnění.⁶⁴

Komunikační prostředky – prezentace krajní pravice

Komunikační prostředky a moderní technologie umožňují neonacistické scéně účinně šířit svojí propagandu a oslovit velké množství lidí. Youtube.com slouží jako oblíbený propagační kanál pro prezentaci videí, kde jednotlivé extrémně pravicové uskupení umisťují mobilizační videa a videopozvánky na veřejné akce. Specifikum krajní pravice je využívání fenoménu sociálních sítí typu Facebook, které umožňují neonacistickým hnutím vytvářet hustou internetovou síť hluboce překračující státní hranice a posilující společnou identitu jejích členů. Sociální sítě umožňují extrémně pravicovým sympatizantům projevovat své názory a vytvářet celé hnutí či komunitu a je především lehce dostupné celé společnosti. Proto se Internet stal pro krajní pravici nejdůležitější propagandistickou platformou.⁶⁵

Oblečení a oblíbené oděvní značky krajní pravice

K projevům pravicových extremistů ve společnosti patří historicky jejich oblečení. Od svého vzniku se rasističtí a později neonacističtí skinheads snaží být vizuálně odlišní od zbytku populace. Jejich oblečení do značné míry funguje jako uniforma. Původně se rasističtí skinheads oblékali téměř totožně jako jejich apolitičtí kolegové do leteckých bund bez límce, tzv. bombrů, maskáčů a vysokých těžkých bot. Jejich image byla umocněna oholenou hlavou. Oděvní značky byly přejímány ze zahraničí, jednalo se zejména o Fred Perry, Ben Sherman, Pit Bull, Troublemaker, Dr. Martens, Lonsdale, Alpha Industries, Hooligan. Některé značky byly postupně neonacistickou větví skinheads odmítány, např. Fred Perry a Lonsdale, ale přesto jsou k vidění na veřejných akcích dodnes. Většina uvedených značek se od zneužití pravicovými extremisty distancovala. Čeští neonacisté přijali s velkým nadšením oblečení značky Thor Steinar, které bylo velmi rychle distribuováno do všech regionů. V roce 2004 se dostala značka Thor Steinar do problémů ohledně starého loga,

⁶⁴ MAREŠ, M. a kol. *České militantní neonacistické hnutí(aktuální trendy)*. Brno, MV ČR Odbor bezpečnostní politiky, 2011. Dostupný z [www. http://www.mvcr.cz/clanek/studie-ceske-militantni-neonacisticke-hnuti-aktualni-trendy.aspx](http://www.mvcr.cz/clanek/studie-ceske-militantni-neonacisticke-hnuti-aktualni-trendy.aspx), České militantní neonacistické hnutí (aktuální trendy).pdf., s. 22, 23.

⁶⁵ MAREŠ, M. a kol. *České militantní neonacistické hnutí(aktuální trendy)*. Brno, MV ČR Odbor bezpečnostní politiky, 2011. Dostupný z [www. http://www.mvcr.cz/clanek/studie-ceske-militantni-neonacisticke-hnuti-aktualni-trendy.aspx](http://www.mvcr.cz/clanek/studie-ceske-militantni-neonacisticke-hnuti-aktualni-trendy.aspx), České militantní neonacistické hnutí (aktuální trendy).pdf., s. 24.

ve kterém byla rozpoznána kombinace starogermánských run a symbolu užívaného ukrajinskými jednotkami Waffen SS. Na základě uvedeného zjištění byly v obchodech v Praze, v Plzni v Českých Budějovicích a v Karlových Varech provedeny proti distributorům této značky policejní razie. Provedeným vyšetřováním, kdy byl opatřen znalecký posudek, nebylo shledáno porušení platného trestního zákoníku. Zabavené věci byly vráceny a Thor Steinar je nadále úspěšně distribuován. Svoji poptávkou dokazuje, že patří mezi nejoblíbenější oděvní značky pravicových extremistů. U českých neonacistů kolem aktivistů Národního odporu byla založena v roce 2001 oděvní značka Grassel, který obecně v češtině označuje lotra, využívá dvojité ss a otevřeně odkazuje k označení nacistických polovojenských jednotek SS (Schutzstaffel) určených k ochraně NSDAP. Značka Grassel pronikla, jako některé již shora uvedené značky, do prostředí bojových sportů. Zatím poslední českou neonacistickou oděvní značkou je Nibelungen, která odkazuje k severské mytologii. Obě české oděvní značky jsou oblíbené vzhledem k přijatelným cenám. V současnosti existuje v celé České republice přibližně 15 prodejen distribuujících oblíbené oblečení mezi neonacisty. Čeští pravicoví extremisté vyrábějí stejně jako jejich zahraniční kolegové trička s domácím potiskem. Dále česká krajní pravice vyrábí prapory a transparenty za účelem získání financí na podporu POW (neonacistických aktivistů, označovaných za politické vězně „Systému“, kteří vykonávají trest odnětí svobody za různou trestnou činnost).⁶⁶

Od roku 2007 čeští neonacisté mění svoji image a snaží se vizuálně opustit koncept skinheadství ve shodě s ostatními západoevropskými neonacisty. Na demonstracích jsou oděni cele v černém bez jakýchkoliv obrázků a nášivek v tzv. Black bloc stylu. Tento styl začali jako první pravicoví extremisté používat Autonomní nacionalisté, kteří se přiblížili svojí image krajní levici. Podstatou tohoto způsobu odívání je anonymizovat osoby pohybující se na demonstracích, vyhnout se případnému trestnímu stíhání za veřejné nošení závadových symbolů propagujících neonacismus a neofašismus. Možnou nevýhodou Black bloc stylu je, že v případě pouličních střetů s extrémně levicovými uskupeními může vzhledem k identickému černému oblečení dojít k vzájemné záměně.⁶⁷

⁶⁶ STIFTUNG, H.B. *Nebezpečné známosti. Pravicový extremismus v malém příhraničním styku.* Drážďany, Kulturbüro Sachsen e.V.2009, s. 85.

⁶⁷ STIFTUNG, H.B. *Nebezpečné známosti. Pravicový extremismus v malém příhraničním styku.* Drážďany, Kulturbüro Sachsen e.V.2009, s. 86.

Vzdělávací akce organizované krajní pravici

Pravicový extremisté a radikálové pořádají sebevzdělávací akce, jejichž cílem je utužit vědomí vzájemné sounáležitosti a připomenout si východiska, o něž se jednotlivé skupiny ideologicky opírají. Vzdělávacími aktivitami si pravicoví extremisté posilují historické a politické znalosti, které jsou pro ně významné. Velkou tradici má zejména Zimní univerzita Vlastenecké fronty, která v roce 2008 v jejím rámci pořádala již po sedmé několik přednášek. Oblíbeným historickým tématem jsou zejména osudy osob významných pro český historický fašismus, např. Radola Gajdy nebo legionáře Lva Prchaly. Přednášky pořádá také Národní korporativismus. Ostatní ultrapravicové uskupení samostatné ideologické přednášky nerealizují, protože u těchto je teoretická příprava součástí sportovních či jiných volnočasových aktivit.⁶⁸

Násilné formy krajní pravice

Mezi významné formy působení neonacistů patří užití násilí k ovlivnění protivníků i stoupenců (oběti jsou Romové, cizinci tmavé barvy pleti, ultralevičáci, alternativní mládež, policie na demonstracích, koncertech apod.).⁶⁹

Hlavní násilné strategie soudobého neonacismu představují především:

- 1) Anti-Antifa: jde o selektivní monitoring, zastrásování a likvidace nepřátel neonacismu, sestavování soupisek tzv. „černých listin“ osob určených k likvidaci či alespoň k psychickému nátlaku. V současnosti propojení s širší kampaní Good Night Left Side cílí na celkové omezování aktivit politických oponentů.
- 2) Vigilantismus je nahrazování státní policejní moci, jde o koncept Národně osvobozeneckých zón či No Go Areas, kde neonacisté vynucují pořádek dle svých představ, dále „protiromské domobrany“ a hlídky v oblasti s romskou kriminalitou.
- 3) Násilná a ozbrojená propaganda, která zastráhuje násilím různé intenzity od „každodenního“ pouličního násilí přes masové nepokoje. Např. jimi iniciované nepokoje v Litvínově-Janově v roce 2008 nebo jimi ke svým účelům využité spontánně propuknuté nepokoje na Šluknovsku v roce 2011. Nepokoje můžou

⁶⁸ STIFTUNG, H.B. *Nebezpečné známosti. Pravicový extremismus v malém příhraničním styku*. Drážďany, Kulturbüro Sachsen e.V.2009, s. 86.

⁶⁹ MAREŠ, M. *Vojenské rozhledy*. Praha 6, MO ČR, 2008, s. 141.

vést až k potencialnímu terorismu (útoky proti Židům, Romům, imigrantům s odlišnou barvou pleti, homosexuálům apod. a jejich spojencům) s cílem zastrašení protivníků a současně získání nových příznivců. Předstupněm je zastrašující symbolické násilí proti věcem (v ČR především proti židovským objektům).

- 4) Strategie napětí, kdy se jedná o přiřknutí činů nepřátelům neonacismu za účelem získání sympatií veřejnosti (v ČR doposud není využívána).
- 5) Genocidně zaměřené násilí, což znamená vyhlazení co největšího počtu rasových nepřátel včetně použití zbraní hromadného ničení, v ČR zatím pouze ve stavu úvah a konceptů.⁷⁰

Od roku 2010 prošla česká neonacistická scéna hlubokou krizí a její vývoj byl poznamenán policejními zásahy v roce 2009. Ke krizi neonacistů v podobě útlumu většiny jejich aktivit přispělo soudní rozhodnutí o rozpuštění Dělnické strany a vůbec celospolečenské tažení proti pravicovým extremistům. Změnila se struktura neonacistické scény a její fungování na základě obav z dalších represivních kroků státu. Došlo k fragmentaci a atomizaci pravicových extremistů, kdy ve snaze zabránit infiltraci vytvářeli neonacisté uzavřenější kolektivy. Krize neonacistické scény se dále projevuje rozpory mezi „starou“ a „mladou“ generací pravicových extremistů, zejména ohledně dalšího směřování a strategie českého neonacistického hnutí. „Mladí“ aktivisté prosazují zavádění nových trendů sebe prezentace, jako je hudební styl hip hop a graffiti, což ti „starší“ konzervativní zásadně odmítají a považují za zradu ideálů pravicově extremistického hnutí. O útlumu pravicově extremistické scény svědčí výrazné snížení počtu veřejných demonstrací a koncertů.⁷¹

Čeští neonacisté se aktuálně soustředí především na rozvoj svého hnutí, rozšiřování svých myšlenek a ideologie nacionálního socialismu i oslovování nových stoupenců. V menším měřítku realizují násilné pouliční aktivity a o vstup do politiky momentálně neusilují. Dlouhodobě se neonacistická hnutí nachází ve fázi přípravy na boj se Systémem, nepřizpůsobivými menšinami, islámskou hrozbou a sionistickou lobby. Snaží se personálně posílit a připravit se na skutečný boj v ulicích. Samy sebe pak prezentují jako pronárodní aktivisty usilující o záchranu národní suverenity, resp.

⁷⁰ MAREŠ, M. *Vojenské rozhledy*. Praha 6, MO ČR, 2008, s. 141.

⁷¹ Výroční zpráva BIS 2010. Dostupný z [www:http://www.bis.cz/n/2011-09-07-vz2010cz.pdf](http://www.bis.cz/n/2011-09-07-vz2010cz.pdf), str. 7.

bílé Evropy. Vládnoucí režim označují za totalitní. Neonacisté začali v souvislosti s opakovanými zákazy veřejných shromáždění organizovaných pravicovými extremisty tematizovat problematiku svobody slova a svobody shromažďování. Neonacisté si boj se systémem vymezují jako jeden ze svých cílů. Cílem jsou tedy pravidelné verbální i brachiální útoky vůči jejich politickým odpůrcům a představitelům občanské společnosti. Od roku 1995 je dlouhodobým úkazem v souvislosti se strategií zastrasování neonacistů vytváření seznamů fotografií, jmen a adres jejich nepřátel, určených k fyzické likvidaci. Seznamy jsou publikovány na webových stránkách na otevřených nebo uzavřených fórech. Naopak nacionalisté se od násilných aktivit distancují, omezují se na verbální útoky a znevažování činnosti občanských hnutí. K propagandě nacionalistů patří demonstrace, distribuce tištěných materiálů a provozování webových stránek. Nacionalisté k propagandě rádi využívají zájem médií a účastní se předvolebních politických debat.⁷²

Projevy levicového extremismu ve společnosti

Dogmatictí komunisté různých směrů se snaží agitovat mezi mládežnickými subkulturami jako je punk, levicoví skinheads, hard core, hip hop a techno, ale v tomto směru nejsou výrazně úspěšní. Větší úspěch mají v různých seniorských organizacích především u veteránských uskupení příslušníků bývalých bezpečnostních složek Československé socialistické republiky.⁷³

Od roku 2010 se mladí komunisté v České republice zapojili do občanských protestů proti vládním reformám a úsporným opatřením. Zúčastnili se několika akcí nově vzniklé iniciativy pro kritiku reform (ProAlt), protestních pochodů iniciativy „Vzdělání není zboží!“ proti zavedení školného na vysokých školách či odborových demonstrací proti snižování platů státních zaměstnanců. Levicoví extremisté se zapojili i do projektu Českého sociálního fóra, v jehož rámci proběhlo několik protestů a vzdělávacích seminářů na téma kritiky neoliberalismu, hospodářské krize a úsporných opatření či boje proti pravicovému extremismu.⁷⁴

U levicově extremistických anarchistů a autonomů lze vymezit základní strategickou cestu k dosažení ultralevicového anarchismu jako:

⁷² STIFTUNG, H.B. *Nebezpečné známosti. Pravicový extremismus v malém příhraničním styku.* Drážďany, Kulturbüro Sachsen e.V.2009, s. 74, 75.

⁷³ MAREŠ, M. *Vojenské rozhledy.* Praha 6, MO ČR, 2008, s. 148.

⁷⁴ Výroční zpráva BIS 2010. Dostupný z [www:http://www.bis.cz/n/2011-09-07-vz2010cz.pdf](http://www.bis.cz/n/2011-09-07-vz2010cz.pdf), str. 8.

1. Anarchosyndikalismus, který předpokládá ovládnutí odborového hnutí anarchisty, a likvidaci kapitalistického státu sabotážemi, přímými akcemi, stávkami a především velkou generální stávkou, která stát přivede k zániku.

2. Sociální anarchismus, který anarchismus chápe jako životní styl. Předpokládá budování struktur budoucí anarchistické společnosti již v subverzivním anarchistickém hnutí. Prostřednictvím syndikátů pracujících, které jsou propojeny v komuny bude různými agitačními pracemi a jejich dalším rozrůstáním připraven základ pro sociální revoluci. V této revoluci se připravované syndikáty zmocní výrobních prostředků a udrží je před kontrarevolucí. Je zde zpravidla vzájemná propojenost s anarchokomunismem.

3. Anarchoterorismus, který předpokládá vytvoření atmosféry strachu mezi vládnoucí třídou. Vládnoucí představitelé budou v konkrétních akcích likvidováni a současně budou myšlenky anarchismu propagovány mezi utlačovanými, což jim ukáže slabost vládců a podnítlí lidovou revoluci. Jde o tzv. propagandu činem.

4. Anarchopacifismus, který předpokládá přechod k anarchistické společnosti nenásilnými akcemi občanských protestů anebo životem v nenásilných komunitách, které inspirují zbytek společnosti k napodobení.⁷⁵

Anarchisté v prvních třech shora uvedených kategoriích počítají s různými formami násilí, které slouží k vytvoření revoluční situace či k uskutečnění revoluce. Používají je i v boji proti fašismu (tento pojem chápou velmi široce) a v boji proti ideovým protivníkům. Veřejně zpravidla varují před samoučelností násilí. V anarchistické propagandě je důležitý častý obsah odkazů na vojenské projevy anarchismu (kronšadtské povstání 1921, anarchistická účast v občanské válce ve Španělsku 1936-1937).⁷⁶

V současné době u anarchoautonomního hnutí v České republice už několik let přetrvávají problémy v podobě ztráty revolučního charakteru, rezignaci na realizaci vlastní politiky, neschopnosti dlouhodobě se věnovat jednomu vybranému tématu a vést v jeho prospěch kampaň. Dalšími problémy, kterými je anarchoautonomní hnutí sužováno je absence vůdčí osobnosti, generační kontinuity aktivistů a nedostatek aktivních členů. Vzhledem k aktuální celospolečenské situaci anarchoautonomové

⁷⁵ MAREŠ, M. *Vojenské rozhledy*. Praha 6, MO ČR, 2008, s. 149.

⁷⁶ MAREŠ, M. *Vojenské rozhledy*. Praha 6, MO ČR, 2008, s. 149.

mírně změnili hlavní mobilizační témata antiautoritářského hnutí. Do popředí se vedle obecných levicových otázek, jako je boj proti kapitalismu a útlaku ze strany státu, dostala kritika vládních reforem souvisejících s úspornými opatřeními. Stěžejním tématem však nadále zůstává antifašismus.⁷⁷

Pro anarchistické a autonomní působení má v České republice velký význam i činnost více či méně stabilních lokálních kolektivů a virtuálních komunit. Velmi důležitou roli hrají hudební kluby, distribuční sítě, hudební skupiny, squaty (především vila Milada v Praze), ziny tj. tiskoviny (pojem používán i krajní pravicí) a webové projekty. Část spektra je provázána s částí subkultur punk (+ riot grrls), SHARP a red skinheads, hard core, hip hop, techno i s částí fotbalových chuligánů.⁷⁸

Levicové subkultury mají svá specifika při prezentaci na veřejnosti, která následně popíši.

Projevem ve společnosti jsou aktivity nevyhraněných stoupenců alternativního způsobu života zaměřených na levicově extremistická hnutí. Jedná se o tzv. squatterry, komunitu mladých lidí, kteří obsazují opuštěné domy, ke kterým se nehlásí žádný majitel, nebo obsadí domy určené k demolici. Jde o prezentaci jejich způsobu společenského protestu, který se rozšířil v 70. a 80. letech v různých městech západní Evropy. Osazenstvo squatů tvoří široké spektrum obyvatel od mladých nezaměstnaných lidí přes imigranty, bezdomovce, intelektuály, příznivce subkultury punks až po kriminální osoby a narkomany. Většinu squatterů je však možno považovat za bezproblémové, pokud nezasáhne jiná moc a nezačne je násilně vystěhovávat z obsazených objektů jako např. z vily Milady v Praze.⁷⁹

K projevům ve společnosti přispívá subkultura punks (též pankáči, česky interpretováno - nesmyslný, mizerný). Patří též k nevyhraněnému názorovému proudu blížícímu se k levicovému extremismu. Hnutí vzniklo koncem 60 let. a počátkem 70. let jako reakce na neúspěšnou filozofii hippies. Punks vychází z rockového směru, vyznačujícího se jednoduchými technikami a údernými texty, vyjadřujícího skepsi, pesimismus a ironii vůči současnému světu. Přímými a údernými texty se snaží provokovat společnost. K životnímu stylu punkerů patří nevázaný styl života ve spojitosti s užíváním drog. Výrazným a nepřehlédnutelným módním stylem punkerů je

⁷⁷ Výroční zpráva BIS 2010. Dostupný z [www:http://www.bis.cz/n/2011-09-07-vz2010cz.pdf](http://www.bis.cz/n/2011-09-07-vz2010cz.pdf)., str. 8.

⁷⁸ MAREŠ, M. *Vojenské rozhledy*. Praha 6, MO ČR, 2008, s. 150.

⁷⁹ CHMELÍK, J. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. Praha, Linde, 2001, s.24.

oblečení v podobě barevné kožené bundy či koženého dlouhého pláště se cvoky, přiléhavých kalhot většinou červené barvy a vysokých barevných kožených šněrovacích bot s kovovou špičkou. Hlavní image punkerů tvoří typická úprava účesu, na kterém si zakládají. Cílem jejich celkové vizáže je provokovat společnost, ke které mají kritický až anarchistický přístup. Jejich heslem je NO FUTURE (žádná budoucnost).⁸⁰

Další vybrané levicové subkultury, jenž mají své specifické projevy ve společnosti, jsou levicoví skini. Jedním z nich je SHARP skins - SkinHeads Against Racial Prejudice (Skinheadi proti rasovým předsudkům), přiklání se k apolitickému charakteru původního hnutí skinheads. Ve své podstatě jsou označováni za bezproblémovou odnož hnutí skinheads. Nejsou stoupenci fašismu ani rasismu. Do řad SHARP se dostávají především z krajní levice klasičtí anarchisté a někteří anarchoautonomové, kteří do hnutí vnášejí ultralevicové myšlenky a tím dochází k politizaci. Oblíbeným hudebním stylem SHARP skins je ska. Vydávají kvalitní hudební časopisy, tzv. fanziny např. sharp-magazín Bulldog. K jejich image patří typické oblečení pro hnutí skinheads, jako jsou bombry či kožené bundy, kožená obuv s pevnou špičkou zn. Dr. Martens. Jako účes volí krátký sestřih a někteří mají na temeni hlavy vystříhanou zkratku hnutí S.H.A.R.P.⁸¹

Druhou významnou levicovou subkulturou skinheads jsou RED skins též RASH (Rudí skini), kteří tvoří nejradikálnější a nejmilitantnější levicově orientovanou odnož hnutí skinheads. Svým radikálním a militantním přístupem vůči opozici jsou na úrovni extrémní pravice. Jsou hnutím tvořící hrot pracující třídy, bojují silou proti útlaku a bezpráví. Převzali kult síly a spojili ho s revolučním antifašismem a myšlenkami klasických anarchistů. RED skins jsou účastni na antiglobalizačních akcích různého zaměření a současné problémy pracujících lidí v uspořádání světa, tedy v globálním kapitalismu. Příslušníci těchto radikálně militantních levicových skinheads nosí červené letecké bundy bez límce – bombry a kožené boty s pevnou špičkou zn. Dr. Martens. Nosí viditelné odznaky a nápisy „RED SKINS“. Účes mají typický pro hnutí skinheads, tedy krátké vlasy, ale není vyloučeno nošení delších vlasů ve stylu dredy.⁸²

⁸⁰ CHMELÍK, J. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. Praha, Linde, 2001, s.25.

⁸¹ DANICS, Š., KAMÍN, T. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 2. rozšířené vyd. Praha, Policejní akademie ČR, 2008, s. 61.

⁸² CHMELÍK, J. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. Praha, Linde, 2001, s.23.

Novodobá image a oblečení krajní levice je ve stylu Black bloc, tedy stejně jako u krajní pravice. Současná levicová extremistická hudební scéna u anarchistického spektra je ve stylu punk rock a hardcore. V českém prostředí je známá anarchistická skupina Edelweiss Piraten. Komunistické hudební spektrum je širokého rozsahu od klasických budovatelských písní až po moderní hudební styly, které oslovují mládež (např. předělané rockové skladby od ruské skupiny Ešalon).⁸³

Projevy náboženského extremismu ve společnosti

V roce 2010 nebyla bezpečnostními složkami ČR zaznamenána na území České republiky činnost mezinárodních extremisticko-teroristických sítí.⁸⁴

Hlavním radikalizačním prvkem je dlouhodobé ideologické působení extremisticko-teroristických organizací v nejrůznějších médiích, především na internetu a v arabských televizních stanicích. Největší potenciál ideologického působení dle bezpečnostních složek ČR je u hlavních islamistických a džihádistických organizací myšlenkově spřízněných s islámsko extremistickou a teroristickou organizací al-Kajdá. Propagandistická činnost se zaměřuje zejména na nespokojené jedince z prostředí nábožensko-etnických skupin v některých většinových evropských společnostech. Někteří z těchto jedinců mohou vykazovat určité prvky problematické integrace do většinové společnosti.⁸⁵

Hlavním ideologickým nástrojem extremisticko náboženské propagandy jsou dezinterpretace událostí v zahraničí, zejména pak v islámském prostředí, které účelově poukazují na škodlivý vliv Západu. Hlavním účelem je manipulace mladších generací potomků imigrantů, kteří jsou v osobním kontaktu s děním v zemích původu svých rodičů a prarodičů, a jsou natolik nezkušení, že nejsou schopni kriticky rozpoznat v dezinformacích psychologickou manipulaci. Uvedenou strategií al-Kajdá buduje síť oddaných sympatizantů a dobrovolníků, které zneužijí pro finanční a logistickou podporu či jako kurýry pro nečitelné finanční převody a v nejzazších případech i jako případné sebevražedné atentátníky.⁸⁶

⁸³ MAREŠ, M., SVOBODA, I., STEHLÍK, E. *Extremismus jako bezpečnostní hrozba*. Praha 6, MO ČR, 2011, s. 34.

⁸⁴ Výroční zpráva BIS 2010. Dostupný z [www:http://www.bis.cz/n/2011-09-07-vz2010cz.pdf](http://www.bis.cz/n/2011-09-07-vz2010cz.pdf), str. 2.

⁸⁵ Výroční zpráva BIS 2010. Dostupný z [www:http://www.bis.cz/n/2011-09-07-vz2010cz.pdf](http://www.bis.cz/n/2011-09-07-vz2010cz.pdf), str. 2.

⁸⁶ Výroční zpráva BIS 2010. Dostupný z [www:http://www.bis.cz/n/2011-09-07-vz2010cz.pdf](http://www.bis.cz/n/2011-09-07-vz2010cz.pdf), str. 2.

Islamistická propaganda je snadno dostupná především na internetu i v českém prostředí. V současné době není zjištěno, že by existovala ideologicky zpracovaná osoba na našem území. Do některých členských států EU se vrátili radikalizovaní jednotlivci z oblastí džihádu po absolvovaném výcviku v některých lokálních teroristických organizacích. Zda tento trend se může dotknout Česka, nelze vyloučit. V případě působení občanů z Evropy v islamistických hnutích hraje specifickou roli angažovanost dané země v oblastech ozbrojených bojů s místními radikály. Hlavním ohniskem je pomezí Pakistánu a Afghánistánu, kde působí v současné době český vojenský kontingent. V uvedené oblasti na pomezí hranic obou států, převážně na pakistánské straně, existují islamistické extremisticko-teroristické výcvikové kempy, kterými prošlo minimálně již několik desítek Evropanů.⁸⁷

Islamisté při propagaci podbarvují svá vystoupení zpravidla patetickou tradiční hudbou a sborovými zpěvy. Islamismus reaguje i na nové hudební styly ve své šířené propagandě jako je rap, hip-hop, hardcore, industrial apod.

Náboženští extremisté nemají vyhraněný styl v oblékání a jsou tedy spíše nenápadní svojí vizáží, zvláště pohybují-li se v západním prostředí. Pokud se náboženští extremisté pohybují v islámském prostředí, jsou oblečeni též nenápadně v tradičním muslimském oblečení.

4.1 Symbolika extremistických hnutí a skupin

Při zabývání se symbolikou extremistických hnutí a skupin je povinností vysvětlit základní obsah pojmů *symbol a symbolika*.⁸⁸

Slovo *symbol* je v češtině užíváno v několika významech. Podle Slovníku spisovné češtiny pro školu a veřejnost znamená:

- a) něco konkrétního, co slouží jako konvenční znak pro něco abstraktního,
- b) grafický znak,
- c) konvenční, arbitrární znak,
- d) znak státu, města, hnutí apod.

⁸⁷ Výroční zpráva BIS 2010. Dostupný z [www:http://www.bis.cz/n/2011-09-07-vz2010cz.pdf](http://www.bis.cz/n/2011-09-07-vz2010cz.pdf), str. 2.

⁸⁸ CHMELÍK, J. *Symbolika extremistických hnutí*. Praha, Armex, 2000, s.26.

Symbolem se může stát pojem, gesto, děj, geometrický obrazec, barva, zvuk (např. hudební skladba či skandovaný pokřik), ale i zobrazení určité osoby (případně osoba samotná) apod. Symboly se mohou stát kromě věcí vytvořených lidmi i přírodní výtvoři, pokud vyvolají podnět se zástupnou funkcí (např. lípa jako národní symbol). Symboly se objevují v nejrůznějších oblastech lidské činnosti.⁸⁹

Symbolika je nauka o vzniku, tvorbě a významu symbolů a jejich prezentování. Předchůdcem symboliky byla hieroglyfika, což bylo písmo v obrazové podobě starých Egyptanů. Existuje řada dalších symbolik a vedle grafické existuje např. symbolika barev.⁹⁰

Symbolika označuje symbolický význam a dále prezentuje vyjadřování pomocí symbolů.

Atribut je příznačná vlastnost, u které dominuje charakteristika pro určitý jev, skupinu jevů, pro určité společenství lidí apod. Můžeme také hovořit o skupině zástupných znaků, charakteristických pro určitou skupinu osob spojených společnou ideovou myšlenkou, způsobem jednání a chování apod. (např. styl oblékání, hudební styl, účes a další).⁹¹

Mnoho extremistů přikládá symbolice zvláštní, až mystický význam. Za pomoci symbolů je totiž možné v rámci hnutí vyjádřit své pocity, ideály a vtělit jim konkrétní, nebo skrytý význam, s nímž se daná skupina identifikuje.⁹²

Pro většinu extremistů mají symboly zvláštní význam, protože výrazně napomáhají upevnit jejich kolektivní identitu, vyjadřují jejich mocenské ambice a nesou politické poselství. V demokratické společnosti, kde jsou extremisté státní mocí ostrakizováni a symbol se stává velmi důležitým spojovacím článkem mezi těmi, kdo znají význam symbolu, a vyjádřením vlastního přesvědčení na veřejnosti. Symboly zároveň plní funkci jakýchsi náborů nových extremistických soukmenovců či sympatizantů. V určitých případech symboly umožňují vyhnout se právnímu postihu, a to pokud jde o symboly převzaté. Extremisté tedy používají symboliku převzatou od jiných neextremistických subjektů, převážně historických, a následně je používají ke svým účelům s tím, že je možno souběžně používat tyto symboly, např. využitím

⁸⁹ MAREŠ, M. *Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. Praha, MVČR, 2006, s. 3.

⁹⁰ CHMELÍK, J. *Symbolika extremistických hnutí*. Praha, Armex, 2000, s.27.

⁹¹ CHMELÍK, J. *Symbolika extremistických hnutí*. Praha, Armex, 2000, s.27.

⁹² DANICS, Š., KAMÍN, T. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 2. rozšířené vyd. Praha, Policejní akademie ČR, 2008, s. 65.

svastiky neonacisty a buddhisty. Další použití symbolů extremisty je v případech původní symboliky, kterou si extremisté sami vytvořili a zpravidla nemá jiné užití než v extremistickém prostředí.⁹³

Symbolika pravicového extremismu

Pro neofašisty není užívání symboliky až tak významné a zásadní. Původní symbol italského fašismu je svazek liktorských prutů s vetknutou sekerou, který v současné době není moc užíván a to z důvodu sepětí s historickým fašismem. Neofašisté spíše užívají národní symboly, případně symboly plamenů.⁹⁴

V užívané symbolice neonacistů sehrává v jejich sebeidentifikaci hlavní úlohu image, proto jejich symbolika je velmi propracovaná. Původní nacistické insignie se však objevují jen zřídka a to z důvodu, že jsou v Evropě většinou zakázané. Symbolika neonacistických skupin se vymezuje v těchto oblastech:

1. Legální symbolika třetí říše (např. německý válečný kříž, barvy nacistické vlajky a barvy vlajky vilémovského Německa, viz. příloha I.);
2. Zástupné symboly (např. keltský kříž, viz. příloha I.);
3. Symboly zahraničních ultrapravicových organizací (např. symboly americké rasistické organizace Ku-Klux-Klan, viz. příloha I.);
4. Nově vytvořené symboly (např. Národního odporu, viz. příloha I.);
5. Starogermánské symboly (např. runové znaky, pohanské znaky starogermánského náboženství – Thorovo kladivo, viz. příloha I.);
6. Subkulturní atributy hnutí skinheads (např. oblíbené skinheadské oděvní značky jako je vavřínový věnec značky Fred Perry, viz. příloha I.).⁹⁵

Symbolika levicového extremismu

Původní a hlavní komunistický symbol představuje rudý prapor, který je od 19. a 20. století vnímán jako levicově revoluční symbol. Vlivem bolševické revoluce byl prapor později doplněn o srp a kladivo, jako znak sounáležitosti rolníků a dělníků

⁹³ DANICS, Š., KAMÍN, T. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 2. rozšířené vyd. Praha, Policejní akademie ČR, 2008, s. 65.

⁹⁴ CHARVÁT, J. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha, Portál, 2007, s.77.

⁹⁵ CHARVÁT, J. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha, Portál, 2007, s.82, 83.

v novém státě, viz příloha II. Západní komunistické strany používají symbol rudých třešní.⁹⁶

U anarchistů původní symbolika vychází z barvy černé, resp. černé a rudé. Obecným symbolem provázejícím anarchisty do současnosti je černá anarchistická vlajka, viz. příloha II. Věznění anarchisté mají za symbol Anarchistický černý kříž. Častým symbolem anarchistů je černá kočka. Od 60. let minulého století je symbolem anarchismu písmeno A v kruhu, kdy tento znak byl zpopularizován hnutím punk, viz. příloha II.⁹⁷

Symbolika náboženského extremismu

Islámští extremisté a teroristé využívají v různých kombinacích symboliku, která je vlastní celému islámu. Jedná se např. o symbol půlměsíce a pěticípé hvězdy. Různou symbolikou je korán jako kniha, slogany: „Allah akbar“ („Bůh je veliký“), „Není Boha kromě Boha a Mohamed je jeho prorok“. Bojovou barvou džihádu je černá barva, jezdec na koni i symbol meče. Symbolem celosvětové islamistické sítě al-Kajdá je ozbrojený jezdec na koni s mečem a heslo „Jen v džihádu je síla“ aj., viz. příloha II. Soudobý násilný islamismus – džihádismus při tvorbě vlastní symboliky využívá regionální symbolické prvky (včetně zobrazení územních nároků) doplněné o výše zmíněné obecné symboly islámu. Symbolické projevy moderního džihádismu mají podobu např. zobrazení zničené vojenské techniky či zabitých vojáků západních zemí v Iráku, Afghánistánu či na dalších bojištích, popravených rukojmí ze strany islamistů, nebo zobrazení typických pásů s výbušninami u sebevražedných teroristů, ale i zobrazení padlých teroristů a sebevražedných atentátníků jakožto mučedníků.⁹⁸

4.2 Symbolika barev

Symbolické barvy krajní pravice

Symbolické barvy krajní pravice mají svůj význam a účel. Nacismus i neonacismus jsou často v různých souvislostech označovány za „hnědý“ fenomén. Hnědá se stala identifikačním symbolem nacistů, kteří zřejmě na základě schůzky předáků NSDAP v roce 1924 (předseda byl Adolf Hitler) rozhodly o volbě hnědých

⁹⁶ CHARVÁT, J. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha, Portál, 2007, s.105.

⁹⁷ CHARVÁT, J. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha, Portál, 2007, s.120.

⁹⁸ MAREŠ, M. *Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. Praha, MVČR, 2006, s. 76.

uniformem pro SA. O rok později se hnědá barva stala oficiální barvou NSDAP. K hnědé tradici nacismu se hlásí současní neonacisté a to pod různými hesly a symboly. Hnědou barvu užívají i antifašisté v různých souvislostech a to především k diskreditaci neonacismu a nacismu.⁹⁹

Mezi soudobými neonacisty jsou kombinovány tři barvy: červená, bílá a černá. Tato kombinace barev je převzatá ze symbolů typických především pro nacistické Německo, viz. příloha I. Uvedené barvy označil ve svém prohlášení Adolf Hitler za národní. Červená barva je symbolem ohně, prolité krve, revoluce, ale i symbolem pokrevního svazku nově vzniklého společenství. Bílá barva je symbolem jistoty, nevinnosti a především čistoty rasy a národa. Černá barva jako nejelitnější symbol neonacistů znamená obecně smrt, odhodlání a především symbolizuje nenávist ke všem, kteří ničí čistotu rasy a národa. Černá barva se stala symbolem národnostní a rasové nenávisti proti všem, kteří mají rozdílnou barvu pleti, neboť je symbolem boje proti „cikánům a všem černým“.¹⁰⁰

Symbolické barvy krajní levice

Barva jako symbol dogmatických komunistů je tradičně barva rudá, kterou komunisté převzali do dělnického hnutí, a vyjadřuje symbol krve. V komunistickém hnutí se rudá barva stala symbolem jeho identity, zvláště pak ve spojitosti s ruskou občanskou válkou, kde bojovali „Rudí“ proti „Bílým“ a zde vznikla „Rudá armáda“.¹⁰¹

Hlavní symbolickou anarchistickou barvou je barva černá, která je symbolem negace vymezených státních hranic a vyjádřením internacionalismu anarchistického hnutí (avšak interpretace symboliky černé barvy je různá).¹⁰²

Anarchoautonomové kombinují dvě barvy, černou a červenou. Červená barva jim ztělesňuje revoluci, zásadní změny, které mají být provedeny ve společnosti ke splnění jejich utopistických cílů. Černá barva je symbolem anarchie a zároveň vyjadřuje odpor proti všem stávajícím státním symbolům a znakům, viz. příloha II.¹⁰³

⁹⁹ MAREŠ, M. *Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. Praha, MVČR, 2006, s. 16.

¹⁰⁰ CHMELÍK, J. *Symbolika extremistických hnutí*. Praha, Armex, 2000, s.35,36.

¹⁰¹ MAREŠ, M. *Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. Praha, MVČR, 2006, s. 63, 64.

¹⁰² MAREŠ, M. *Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. Praha, MVČR, 2006, s. 67.

¹⁰³ DANICS, Š., KAMÍN, T. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 2. rozšířené vyd. Praha, Policejní akademie ČR, 2008, s. 89.

Bojovou barvou džihádu (tzv. násilné prosazování islámu) je černá barva, která se projevuje např. v symbolice válečné černé vlajky (al-raja). Tradiční barvou islámu je barva zelená, která je často používána na jednotlivých znacích náboženských extremistických organizací, např. Muslimské bratrstvo, Hizbulláh aj., viz. příloha II.¹⁰⁴

4.3 Symbolika čísel

Řada symbolů používaných pravicovými extremisty je záměrně a účelově kombinována s číselnými symboly. Tato čísla téměř vždy vyjadřují pořadové číslo písmena v abecedě. Nejčastější používané číselné kombinace jsou tyto následující:

14 – Jedná se o číslovku vyjadřující 14 slov anglické věty: „*We must secure the existence of our people and a future for white children*“. Autorem uvedené věty je David LANE (USA), který byl pro tuto proklamaci v roce 1985 odsouzen na 190 let k vězení. V překladu do českého jazyka se jedná o 10 slov věty: „*Musíme chránit existenci našich lidí a budoucnost bílých dětí*“.

18 – Vyjadřuje první a osmé písmeno abecedy, tj. písmeno „A“ a „H“, které jsou kryptogramem *iniciálů jména Adolfa HITLERA*.

88 – Tento kryptogram vyjadřuje osmé písmeno abecedy „H“, které se opakuje a stojí na začátku kryptogramu *fašistického pozdravu „Heil Hitler“*.¹⁰⁵

4/20 – Uvedený číselný akronym vyjadřuje významný den 20. duben, *narození Adolfa HITLERA*.

1347 – Jde o německý pozdrav: „*Mit deutschem Grüss*“. Je to kryptogramová podoba *písemného hajlování*.

28 – Tato číselná kombinace vyjadřuje tehdejší *heslo Hitlerjugend „Blut und Ehre“* v překladu *krev a čest*. Heslo používá současná nejvýznamnější celosvětová neonacistická organizace Blood and Honour.

¹⁰⁴ MAREŠ, M. *Symbole používané extremisty na území ČR v současnosti*. Praha, MVČR, 2006, s. 72,75.

¹⁰⁵ CHMELÍK, J. *Symbolika extremistických hnutí*. Praha, Armex, 2000, s.36.

23 W – Číselný akronym je používán neonacisty v anglickém označení „*White Supremacist*“, v českém překladu označení znamená *bílý nadřazenec*.

V současné době s ohledem na perzekuci ze strany orgánů činných v trestním řízení či snahu ironizovat užití těchto symbolů se objevují i různé náhražky, které jsou dobře známy neonacistům, kteří je užívají, např. číslovky 2 x 44 namísto 88, nebo pouze čísla 77, 99 apod.¹⁰⁶

4.4 Fašistická runová symbolika

Mezi používanými a velmi oblíbenými symboly pravicových extremistů patří runy. Runa je starobylé germánské hláskové písmo a doba vzniku je pravděpodobně kolem III. století po Kristu. Runové písmo bylo nacházeno v historických sídlech germánských kmenů na územích germánských severských států. Runové písmo je typické ostrým až hranatým provedením a připomíná vrypy ostrého předmětu do tvrdého materiálu.¹⁰⁷

Runové písmo se stalo základní formou pro psaný dokument a bylo používáno některými národy. Postupem času se runové písmo přeměnilo do podoby tzv. fultharků. Fulthark či fulthork byl v porovnání s jinými znakovými soustavami výjimečný tím, že jeho znaky tvořily systém jak fonetický, tak ideologický. Fonetický systém fultharků vyjadřoval hlásky (fonémy) tvořící slova a ideologický systém vyjadřoval samostatný význam každého individuálního znaku.¹⁰⁸

Historické kořeny vzniku a užívání runového písma v germánských zemích zřejmě inspirovaly fašistickou diktaturu za 2. světové války. Fašistická ideologie některé runové symboly převzala, „zneužila“ ke svému grafickému a symbolickému vyjádření osobních vlastností germánské (árijské) rasy nebo jako symboly sounáležitosti s fašistickou ideologií.¹⁰⁹

¹⁰⁶ MAREŠ, M., SVOBODA, I., STEHLÍK E. *Extremismus jako bezpečnostní hrozba*. Praha 6, MO ČR, 2011, s. 53.

¹⁰⁷ CHMELÍK, J. *Symbolika extremistických hnutí*. Praha, Armex, 2000, s.27

¹⁰⁸ CHMELÍK, J. *Symbolika extremistických hnutí*. Praha, Armex, 2000, s. 28.

¹⁰⁹ CHMELÍK, J. *Symbolika extremistických hnutí*. Praha, Armex, 2000, s.28.

V nacistickém prostředí bylo snahou samotných nacistů navázat na starogermánské kořeny a to v podobě velké obliby starogermánské mytologie (zvláště u jednotek SS, kde mytologický charakter určoval i jejich velitel Heinrich Himmler).¹¹⁰

Současní pravicoví extremisté zneužívají, jak runové písmo, tak kultovní osobnost boha Odina, případně i jiná božstva pro svojí neofašistickou a neonacistickou ideologii. „Ideologická zcizení“ severské národní historie a znevažování kulturní památky severské státy velmi těžce nesou. Žádají ve všech zemích, kde neonacistická hnutí působí, o přijetí opatření, aby k tomuto zneužívání národní symboliky nedocházelo.¹¹¹

Nejznámější runou používanou mezi neonacisty je Sig-Rune, symbolizuje vítězství a sílu, současně se tato runa stala v roce 1932 symbolem „SS“, viz. příloha I.

Další používanou runou je Odal-Rune, tato runa symbolizuje smyčku kolem ohrazeného kusu země, tedy zděděný majetek či domov (vlast). Nacisté runu využívají jako symbol Rasového a osídlovacího úřadu „SS“ a dále jako symbol zbraní SS (Waffen SS), konkrétně Gebirgs Division, která jako poslední vedla boj proti spojencům dne 15. 5. 1945 v Chorvatsku, viz. příloha I.¹¹²

Neméně významnou runou je Leben-Rune nebo-li runa života, jenž vyjadřuje život. Přijala ji Společnost SS Lebensborn a Ahnenerbe, které pečovaly o domy matek. Objevovala se i na dokumentech SS a hrobech, kdy označovala datum narození padlých vojáků, viz. příloha I.¹¹³

Run jako symbolů existuje větší spektrum, vybral jsem tři nejpoužívanější. Na závěr runové symboliky bych chtěl dodat, že některé runové symboly jsou totožné s běžnými symboly a využití run může být též ve spojitosti s nepohanským přesvědčením bez extremistických náznaků.

¹¹⁰ MAREŠ, M. *Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. Praha, MVČR, 2006, s. 25.

¹¹¹ CHMELÍK, J. *Symbolika extremistických hnutí*. Praha, Armex, 2000, s.37.

¹¹² MAREŠ, M. *Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. Praha, MVČR, 2006, s. 25.

¹¹³ MAREŠ, M. *Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. Praha, MVČR, 2006, s. 25.

4.5 Symbolika nápisů a hesel

Nacistický režim a jeho dílčí složky používal i množství hesel, která jsou užívána soudobými neonacisty v původním znění, ale i s menšími nuancemi v různých modifikacích. Hesla jsou překládána v různých významech volnou formou. Následující hesla tedy nemusí být přesně tak, jak si je vykládají a chápou pravicoví extremisté.

Neonacisté používají tyto hesla:

„*Věrnost je mou ctí*“ (něm. *Meine Ehre heisst treue*, angl. *Loyalty is my honour*), používané i v množném čísle. Heslo bylo mottem jednotek SS.

„*Německo, probud' se!*“ (*Deutschland, Erwache!*). Používané jednotkami SS a SA. Heslo někdy používáno v modifikaci „*Evropo, probud' se!*“ (*Europa, Erwache!*).

„*Jeden vůdce, jeden lid, jedna říše!*“ (*Ein Volk, ein Reich, ein Führer!*). Jednalo se o heslo NSDAP.

„*Chcípni Rudá fronto!*“ (*Rotfront verrecke!*). Heslo je protikomunistické a soudobými neonacisty používané jako bojový pokřik proti krajní levici.

„*Krev a čest*“ (něm. *Blut und Ehre*, angl. *Blood and Honour*). Heslo Hitlerjugend. Uvedené heslo se odráží v názvu soudobé neonacistické organizace Blood and Honour.

„*Krev a půda*“ (*Blut und Boden*). Původní nacistické heslo říšských zemědělců. V současnosti ideové východisko ekofašistů nahrazující primitivní biologický rasismus (rozlišování na vyšší a méněcenné rasy).

„*Židi ven!*“ (*Juden raus!*). Heslo převzali při antižidovských akcích neonacisté.¹¹⁴

„*Vítězství zdar!*“ (*Sieg Heil!*). Jedná se o stranický pozdrav nebo bojové heslo fašistů. V kombinaci se zdviženou pravicí jde o typický fašistický pozdrav.

„*Dny bojů byly ty nejlepší*“ (*Die Kampfzeit war die beste Zeit*). Bojové a propagandistické heslo „Staré gardy SS“ v letech 1932 – 1934.

„*Loajální, statečný, poslušný*“ (*Treue, tapfer, gehorsam*). Heslo používaly pomocné policejní prapory SS.¹¹⁵

¹¹⁴ MAREŠ, M. *Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. Praha, MVČR, 2006, s. 20.

¹¹⁵ CHMELÍK, J. *Symbolika extremistických hnutí*. Praha, Armex, 2000, s.46, 47.

5 RIZIKA EXTREMISMU V ARMÁDĚ ČR

Extremisté obecně mohou působit proti bezpečnostním zájmům České republiky zevnitř i zvenku Armády České republiky. Činnost v ozbrojených silách České republiky (OS ČR), potažmo v Armádě ČR mohou extremisté využít pro získání know how, tedy potřebných dovedností, znalostí nebo získání materiálního vybavení a výzbroje pro extremistickou činnost. Extremisté mohou cíleně armádu systematicky poškozovat oslabením její akceschopnosti, a tím i akceschopnosti politického systému ČR. Opačně mohou extremisté mít snahu ovládnout armádu a získat ji pro dosažení svých cílů.¹¹⁶

Politici extremisté mohou ohrozit armádu zvnějšku i zevnitř (pokud se do ní infiltrují), ale může dojít i ke koordinované činnosti extremistů vně i uvnitř armády. Vnější ohrožení Armády ČR od extremistů mohou představovat především následující aktivity:

- Získání zbraní a munice v armádních skladech nebo od vojáků (krádežemi, prodejem na černém trhu a násilím).
- Ztížením či zamezením účasti OS ČR na operaci, která by byla vnímaná jako nepřijatelná (sabotážemi, útoky na armádní jednotky, získáváním informací a jejich předáváním nepřátelům ČR).
- Útok na vojenskou ostrahu objektů, které vnímají negativně (v budoucnu se může jednat o cizí vojenskou základnu na našem území), případně na tyto objekty jako celek (pokud by v objektu pobývala spolu s vojáky vojenská delegace státu, který extremisté vnímají negativně, mohl by na takový objekt být spáchán pumový útok).
- Útoky na OS ČR v případě jejich nasazení (např. během nepokojů, na kterých by byla nasazena AČR v rámci asistenčních služeb).¹¹⁷

Extremisté mohou dále usilovat i o vstup do AČR, a pokud tak činí v kontextu promyšleného působení, představují riziko především tyto aktivity:

¹¹⁶ MAREŠ, M. *Vojenské rozhledy*. Praha 6, MO ČR, 2008, s. 139.

¹¹⁷ MAREŠ, M., SVOBODA, I., STEHLÍK, E. *Extremismus jako bezpečnostní hrozba*. Praha 6, MO ČR, 2011, s. 12.

- Získání výcviku a znalostí, které později zneužijí pro boj ve prospěch extremistických cílů anebo je budou předávat dalším extremistům při výcviku paramilitárních skupin.
- Ideová propaganda, sabotáže a usměřování činnosti ozbrojených sil ČR ve prospěch extremistických cílů.
- V krajním případě ovládnutí a využití Armády ČR anebo jejích částí pro uskutečnění vojenského puče ve prospěch extremistických cílů či zneužití části armády v občanské válce proti nepřátelům extremistů.
- Provádění špionáže pro nepřátelské síly, které jsou spojenci extremistů.¹¹⁸

Největší riziko pro Armádu ČR představuje promyšlené působení extremistů uvnitř armády, které nemusí být až tak viditelné jako různé tetovací, opilecké či jiné výstřelky s extremistickým podtextem.

5.1 Projevy extremismu v AČR

Z hlediska politických extremistů jsou ozbrojené síly ČR součástí systému, který chtějí extremisté svrhnout. Důvodem je účast Armády ČR na mezinárodní politice v rámci organizací NATO, EU, spolenectví s Izraelem, které jsou vnímány extremisty negativně. OS ČR přitom realizují vlastní zahraniční mise pod záštitou těchto organizací, což posiluje negativní náhled extremistů na ně. Samotní vojáci jsou často vnímáni jako „žoldáci“ ve službách státního systému. Dílčího uznání se dostává pouze operacím typu asistenčních služeb při povodních na území ČR. Dále extremisté vnímají armádu jako prostor, kde se mohou profesně uplatnit vzhledem ke svým vrozeným i získaným fyzickým a psychickým dispozicím. V Armádě ČR je jasná hierarchie, možnost využití fyzické síly a určité míry agresivity, což jim plně vyhovuje. Ruku v ruce zde mohou jak zvyšovat svoji fyzickou zdatnost, tak získávat potřebné dovednosti a znalosti pro extremistickou činnost. Tento aspekt souvisí se zásadním problémem a sice, že:

¹¹⁸ MAREŠ, M., SVOBODA, I., STEHLÍK, E. *Extremismus jako bezpečnostní hrozba*. Praha 6, MO ČR, 2011, s. 12., 13.

1. Někteří extrémisté vstupují do OS ČR s promyšleným cílem pomoci extremismu anebo uvedený cíl začnou záměrně sledovat během služby v armádě.
2. Jiní extrémisté jsou v OS ČR bez vazby na určitý promyšlený cíl ve prospěch extremismu.

Pro bezpečnost ČR představuje daleko větší riziko první z výše uvedených případů. Doposud odhalené kauzy extremistů v Armádě ČR spíše spadaly do druhé kategorie, s výjimkou řešené kauzy vojáka z povolání v roce 2009, který cvičil příslušníky ultrapravicové militantní organizace White Justice.¹¹⁹

Je nutno uvést, že v Armádě ČR se, stejně jako ve společnosti, projevy pravicového extremismu vyznačují vysokou mírou latentnosti.

V roce 2012 (v době zpracování byly použity statistické údaje za první čtvrtletí) zatím nebyl prověřován žádný trestný čin v souvislosti s extremismem.¹²⁰

V roce 2011 šetřily policejní orgány Vojenské policie celkem 2 případy 2 vojáků z povolání související s podezřením na spáchání protiprávního jednání ve spojitosti s extremismem. Z uvedených 2 případů trestných činů byl prověřováním potvrzen 1 případ a bylo zahájeno trestní stíhání.¹²¹

V roce 2010 bylo celkem prověřováno podezření pro 5 trestných činů v souvislosti s extremismem. Je zajímavé, že u všech případů se jednalo o podezření na závadová tetování u podezřelých vojáků. Společnou tematikou závadového tetování na tělech podezřelých vojáků byly symboly starogermánské a vikingské mytologie – runová symbolika a obrazce německé armády z 2. světové války. U některých byla zaznamenána účast na akcích organizovaných pravicovými extremisty. Všechny uvedené případy trestných činů byly vyhledány policejními orgány Vojenské policie. Jednalo se o přečiny projevů sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka dle § 404 tr. zákoníku. Ke všem podezřelým případům byl opatřením přibrán soudní znalec v oboru kriminalistika, specializace – společenská závadnost textů a zástupných symbolů. Avšak pouze jeden případ byl soudcem uznán za spáchání přečinu, ale zde došlo k narovnání a nedošlo k pravomocnému odsouzení obviněného.

¹¹⁹ MAREŠ, M., SVOBODA, I., STEHLÍK, E. *Extremismus jako bezpečnostní hrozba*. Praha 6, MO ČR, 2011, s. 11., 12.

¹²⁰ Statistika Vojenské policie z pravidelného vyhodnocovacího období.

¹²¹ Statistika Vojenské policie z pravidelného vyhodnocovacího období.

Chtěl bych poukázat na skutečnosti, že tetování jsou z obecného hlediska velmi oblíbená u vojáků Armády ČR.¹²²

V roce 2009 bylo policejními orgány Vojenské policie zadokumentováno 5 trestných činů a od této doby má páchaní trestné činnosti s extremistickým podtextem klesající tendenci. Důvodem může být větší obezřetnost či větší konspirativní chování vojáků – extremistů.¹²³

Podle počtu zjištěných či oznámených případů s extremistickým podtextem se může zdát, že jde v rezortu MO o oblast zanedbatelnou a marginální. Připomeňme si však rok 2009, kdy jsme se všichni přesvědčili, že i pouhý jediný případ – viz kapitola 4.2 (nošení nacistických symbolů divizí SS na přilbách npor. Čermáka a ppor. Matanohy) – který se týkal selhání dvou konkrétních vojáků, může mít za následek velmi negativní dopad na celou Armádu České republiky jako na nedůvěryhodnou státní organizaci v očích široké veřejnosti.

Z dosavadních zkušeností s extremisty odhalenými v Armádě ČR policejními orgány Vojenské policie je zřejmé, že působení extremistů vojáků nebylo koncepčně organizované ani promyšlené a před svými nadřízenými nedávali najevo své extremistické názory a sklony. V Armádě ČR se extremisté – vojáci projevovali spíše svojí nevázaností na organizovaná extremistická hnutí, příp. vojáci byli do extremistických struktur zapojeni před vstupem do AČR a ponechali si svoje stará tetování. Současně odhalené případy ukazují, že extremističtí vojáci intenzivně působili mimo armádní prostředí a účastnili se extremistických pochodů a koncertů.¹²⁴

5.2 Projevy extremismu v rámci zahraničních misí AČR

Příslušníci Armády ČR byli nasazeni bezprostředně po teroristických útocích na USA po 11. září 2001 do operace Enduring Freedom v muslimských zemích v Iráku a Afghánistánu. Nasazené jednotky ozbrojených sil ČR (např. chemické a biologické jednotky, polní vojenská nemocnice, speciální síly, jednotky Vojenské policie aj.) působily od roku 2002 do roku 2008 v zahraniční misí v Iráku a od roku 2004 do současné doby v Afghánistánu. V obou islámských zemích aktivně působí vůči

¹²² Statistika Vojenské policie z pravidelného vyhodnocovacího období.

¹²³ Statistika Vojenské policie z pravidelného vyhodnocovacího období.

¹²⁴ MAREŠ, M., SVOBODA, I., STEHLÍK, E. *Extremismus jako bezpečnostní hrozba*. Praha 6, MO ČR, 2011, s. 27.

vojenským mezinárodním jednotkám NATO včetně Armády ČR náboženští extremisté – islamisté. Islamisté se svými násilnými teroristickými útoky snaží o destabilizaci území, kde působí vojáci koaličních jednotek. Čeští vojáci jsou svojí vojenskou účastí pod jednotkami NATO vystavováni riziku nečekaných útoků v podobě nástražných výbušných systémů, sebevražedných útoků, ale i cílené střelby odstřelovačů ze strany náboženských extremistů. Počet zraněných a mrtvých českých vojáků v misích nepatrně roste a to vlivem aktivního působení zmíněných náboženských extremistů. V Afghánistánu zemřelo celkem 5 českých vojáků a z toho 4 vojáci zemřeli po útocích náboženských extremistů.

První útok se odehrál dne 17. března 2008, kdy příslušník speciální jednotky vojenské policie zahynul na jihu Afghánistánu při útoku islamistického sebevraha, další dva čeští vojáci byli zraněni, jeden z nich těžce a dále zahynuli dva dánští vojáci.

Druhý útok se stal dne 30. dubna 2008, v afghánské provincii Logar, kdy přišel o život český voják poté, co vojenským terénním vozidlem najel na nastraženou nálož.

Ke třetímu útoku došlo na konci května 2011, kdy v afghánské oblasti Vardak zahynul český voják, jehož vůz najel na improvizované nástražné zařízení a dále při výbuchu zahynul afghánský tlumočnick a další dva čeští vojáci byli zraněni.

Čtvrtý útok náboženských extremistů se stal 6. července 2011, kdy v afghánské provincii Vardak islamisté vystřelenou střelou smrtelně zasáhli českého vojáka, který později po transportu do vlasti zranění podlehl.

Ceští vojáci v afghánských misích přijdou do kontaktu s projevy náboženských extremistů v podobě násilných útoků proti nim. V některých případech mají tyto projevy tu nejtragičtější podobu a to jsou samotné ztráty na životech vojáků.

Dalším zdrojem extremismu v zahraničních misích mohou být samotní vojáci v nich působící. Extremisté – vojáci mohou své názory prosazovat a projevat v zahraničních misích a dostat se do problémů se spojenci i s místními obyvateli území, kde se vojenská operace uskutečňuje. Do současné doby se jako nejčastější problém objevily v misích u českých vojáků různé nevhodné excesy.

Nejznámějším a nejvíce medializovaným excesem byl na konci roku 2009 případ dvou českých vojáků, kteří v zahraniční misi v Afghánistánu nosili na přilbách nacistické symboly divizí SS. První voják důstojník npor. J. Čermák měl na pravé části helmy vyobrazenou pavězu s trikolórou a na levé části helmy měl pavězu, kdy uvnitř

bylo písmeno „H“ s mečem. Znak „H“ s mečem v pavéze zobrazuje symbol 9. tankové divize SS Hohenstaufen. Druhý voják pprap. H. Matanoha nosil na levé straně své helmy znak v pavéze s dvěma zkříženými ručními granáty. Tento znak symbolizuje brigády SS Dirlewanger, viz. příloha III. Případ byl prověřován Vojenskou policií pro podezření z trestného činu „Podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka“ dle § 260 odst. 1 tr. zákona v tehdejší platném znění.

Závěrem lze konstatovat, že znaky na helmách neznamenal bezprostřední bezpečnostní hrozbu, ale v kontextu medializace a následné politizace vytvořily negativní obraz Armády ČR navenek a ovlivnily i atmosféru v jejím celku. S ohledem na specifickou pozici Armády ČR je třeba těmto a jim podobným jednotlivým excesům věnovat zvýšenou pozornost.¹²⁵

¹²⁵ MAREŠ, M., SVOBODA, I., STEHLÍK, E. *Extremismus jako bezpečnostní hrozba*. Praha 6, MO ČR, 2011, s. 13.

6 MÍSTO A ÚLOHA VOJENSKÉ POLICIE PŘI POTÍRÁNÍ PROJEVŮ EXTREMISMU V ARMÁDĚ ČR

Extremismus představuje hrozbu pro bezpečnost České republiky, která se vztahuje i na Armádu ČR. Stát postupuje proti extremismu prostřednictvím protixtremistické politiky i za využití právní represe v oblasti ústavního, trestního a správního práva.¹²⁶

Z tohoto důvodu má při potírání projevů extremismu v Armádě ČR nezastupitelnou roli Vojenská policie (dále VP). Její místo a úloha při potírání projevů extremismu v Armádě ČR úzce souvisí s nastavenou protixtremistickou politikou státu ve spojitosti s legislativní úpravou České republiky. Proto každé demokratické státní zřízení musí disponovat legislativními nástroji k potírání jakýchkoliv snah a aktivit usilujících o odstranění demokratického systému a dále nástroji proti narušitelům demokratických zásad a pravidel chování stanovených v Ústavním zákoně č. 2/1993 Sb., kde jsou taxativně stanovená práva všem osobám bez rozdílu rasy, náboženství, státní příslušnosti či sociálního postavení. Pro Armádu České republiky jako součást ozbrojených sil ČR musí být přidány i organizační opatření a interní akty řízení ve formě zákonných či podzákonných norem.¹²⁷

V protixtremistické politice je ústředním dokumentem „*Strategie boje proti extremismu*“, schválená vládou ČR v květnu 2009, která se každým rokem vyhodnocuje a aktualizuje. Vládní strategie obsahuje **pět** pilířů:

1. pilíř – Komunikací proti demagogii. *Síla extremistů vychází z lidské nevědomosti. Možností, jak bojovat s jejich štvavou propagandou, je otevřenost, komunikace a nabízení alternativy.*

2. pilíř – Vědomostí proti totalitářům. *Věcně poučení občané dokáží vyvinout obranné mechanismy vůči nebezpečným idejím. Výhodnost demokratického státu jako nejlepší z alternativ musí umět vysvětlit školní vzdělávací instituce.*

3. pilíř – Jednotná protixtremistická platforma. *V boji proti extremismu nepůsobí jenom Ministerstvo vnitra a Policie ČR, ale i další vládní a nevládní subjekty.*

¹²⁶ MAREŠ, M., SVOBODA, I., STEHLÍK, E. *Extremismus jako bezpečnostní hrozba*. Praha 6, MO ČR, 2011, s. 15.

¹²⁷ RENDLOVÁ, D. *Extremismus v ozbrojených složkách České republiky*. Praha, Policejní Akademie ČR, 2011, s. 26.

Především vzájemnou součinností mezi subjekty lze extremisty dostat do bezvýznamného postavení.

4. pilíř – Odbornost a imunita. *Specialisté bojující proti extremismu musejí vědět, co mají dělat, a musejí k tomu dostat dostatečný prostor. Profesionalizace je výhodnější než paušální represe.*

5. pilíř – Efektivně a korektně proti násilí. *Jednotlivé zjištěné pachatele trestné činnosti je nutné nekompromisně postihovat za efektivního využívání stávajících prostředků a mechanismů.*

Uvedené pilíře představující priority „boje proti extremismu“ plně platí i v armádním prostředí. Ministerstvo obrany boj proti extremismu řeší mimo jiné i vlastní resortní „Konceptí prevence sociálně nežádoucích jevů“ vycházející z celkového vládního „Programu sociální prevence kriminality“.¹²⁸

Činnost Vojenské policie v boji proti extremismu se prolíná všemi pěti pilíři, přičemž rozhodující pro činnost Vojenské policie je třetí, čtvrtý a pátý. V případech, kdy Vojenská policie vyhledá, či je jí oznámeno jednání, které lze klasifikovat jako jednání protiprávní s trestně právní či s trestně správní odpovědností v souladu s věcnou působností VP, jež nese znaky extremistického podtextu, je povinna na základě zásady legality a oficiality konat, a to v intencích zákona č. 124/1992 Sb. o Vojenské policii (věc VP šetří), nebo postupuje v souladu s trestním řádem (věc prověřuje) až do stavu, kdy lze ve věci meritorně rozhodnout.

Vojenská policie při potírání projevů extremismu v Armádě ČR plní úkoly stanovené legislativně v zákoně č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii. Příslušníkům Vojenské policie umožňuje prostřednictvím oprávnění dané uvedeným zákonem provádět preventivní či represivní činnost, jež tyto projevy patřící do sociálně nežádoucích jevů (SNJ) s maximální měrou eliminuje.

V zákoně o Vojenské policii není přímo legislativně uvedeno, že Vojenská policie se zabývá konkrétně potíráním projevů majících znaky extremismu, ale vychází z obecně daných úkolů uvedených v § 3 zákona č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii, kterým lze tyto projevy coby sociálně nežádoucí podřadit. Níže uvádím vybraná

¹²⁸ MAREŠ, M., SVOBODA, I., STEHLÍK, E. *Extremismus jako bezpečnostní hrozba*. Praha 6, MO ČR, 2011, s. 15.

ustanovení ze zákona č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii, související s místem a úlohou, u kterých lze vyvodit, že VP musí potírat i projevy extremismu v AČR:

- *Působnost Vojenské policie* je vymezená v § 2 zákona č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii. Zde je jednoznačně uvedena věcná působnost Vojenské policie.
- *Úkoly Vojenské policie* jsou vyjmenovány v § 3 zákona č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii. V § 3 odst. 1 písm. c) zákona č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii, je zákonodárcem stanoven významný úkol odhalovat trestné činy a zjišťovat jejich pachatele a činit opatření k předcházení trestné činnosti. Dále v § 3 odst. 1 písm. d) zákona č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii, je stanoven další důležitý úkol působit v řízení o trestných činech jako policejní orgán a šetřit přestupky vojáků.

Další legislativní normy, které Vojenská policie využívá ve své působnosti při eliminaci jednání majícího znaky projevů extremismu, jsou zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, z části novelizovaný zákonem č. 272/2009 Sb., kterým se mění některá ustanovení v zákoně č. 221/1999 Sb. o vojácích z povolání, interní normativní akty orgánů AČR (např. Rozkaz Ministra obrany č. 36/2002, průběh služby vojáků z povolání), trestní zákoník a trestní řád, ze kterých též pro policejní orgán vyplývá, že jednání s trestně právní odpovědností nesoucí znaky projevů extremismu musí preventivně a represivně potírat.

Místo a úloha Vojenské policie při potírání projevů extremismu v Armádě ČR se prakticky projevuje především při řešení policejní činnosti ve formě preventivní a represivní činnosti během výkonu služby Vojenské policie.

6.1 Prevence

Prevenici tvoří komplex koncepčních, cílených, plánovaných a flexibilních opatření, odborných činností a nabídek zaměřených na posilování a rozvoj společensky žádoucích postojů, hodnot, zájmů, forem zdravého životního stylu, chování a jednání jednotlivců a skupin. Realizace prevence se zabezpečuje multidisciplinárním přístupem.¹²⁹

Do prevence kriminality s extremistickým podtextem náleží veškeré aktivity směřující k předcházení páchaní trestných činů, ke snižování jejich výskytu cestou

¹²⁹ Čl. 2 RMO č. 53/2010 Věstníku *Prevence sociálně nežádoucích jevů*, s. 1.

zamezení páčání nebo k neutralizaci příčin a podmínek vzniku trestných činů. Patří sem opatření, jejichž cílem či důsledkem je zmenšování rozsahu a závažnosti kriminality a jejich následků, ať již prostřednictvím omezení kriminogenních příležitostí nebo působením na potencionální pachatele a oběti trestných činů.¹³⁰

Preventivní činnost VP v oblasti extremistické kriminality je z velké části zaměřena do oblasti situační prevence, jež se zaměřuje na odstraňování příležitostí, podmínek a situací, které vedou zaměstnance k protiprávnímu jednání, a to na úrovni primární, která zahrnuje především výchovné, vzdělávací, volnočasové, osvětové a poradenské aktivity, a na úrovni sekundární prevence, která se zabývá rizikovými jedinci a skupinami osob, u nichž je zvýšená pravděpodobnost, že se stanou pachateli nebo oběťmi trestné činnosti.

Konkrétní formy preventivních opatření v Armádě ČR jsou realizované za využití sil a prostředků Vojenské policie.

Z vlastních poznatků své policejní praxe navrhuji následné formy preventivních opatření pro výkonné složky Vojenské policie při potírání projevů extremismu v AČR:

- *Pravidelně provádět v jednotlivých oblastech a na úrovni primární i sekundární prevence osvětu, a to formou přednášek a besed s vojáky v činné službě či zařazených v aktivních zálohách, zaměřených na prevenci kriminality, aktuálních trendů extremismu a zvýšení právního vědomí jak velitelských orgánů, jehož výsledkem by mělo být rozpoznání znaků a projevů extremismu, které by měly být následně oznámeny orgánům Vojenské policie, tak mužstva AČR, které by mělo rozpoznat hranici mezi právním a protiprávním chováním v oblasti extremismu.*
- *Včasným odhalováním a šetřením protiprávních jednání (trestných činů, přestupků) přispívat bez zbytečných průtahů k co nejrychlejší a efektivní realizaci represivních opatření, která ve svém důsledku mají rovněž značný preventivní účinek, a to jak pro samotného pachatele protiprávního jednání, tak pro pachatele potenciálního.*
- *Mít možnost využívat dosud neschválená, politickou vůlí opomíjená navrhovaná oprávnění, (jež mají ve svých zákonech všechny policejní sbory v ČR, např. schválení podpůrných operativně pátracích prostředků), které v připravované novele zákona č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii, opět neuváženými kroky byla vyjmuta. Využívat v trestním řízení o úmyslných trestných činech operativně*

¹³⁰ Program prevence Vojenské policie v oblasti kriminality na období 2004-2007, s. 4.

pátracích prostředků, jako efektivních nástrojů při vyhledávání, objasňování a šetření protiprávního jednání majícího znaky extremismu.

- *Mít přehled o bezpečnostní situaci na daném teritoriu, tuto u jednotlivých objektů prostřednictvím charakteristik bezpečnostních situací vést a pravidelně aktualizovat příslušníky VP. Předpokladem pro aktualizace bezpečnostní situace je získání místní a osobní znalosti prostředí na teritoriích příslušníky oddělení obecné kriminality VP a zároveň být vzájemně v kontaktu s jednotlivými veliteli útvarů na teritoriích VP.*
- *Příslušníci VP zařazení v zahraničních misích jako policejní orgány Výjezdové skupiny VP mají povinnost působit nejen preventivně (od konání besed, vzájemné součinnosti s velitelem kontingentu a příslušníky Vojenského zpravodajství, až po šetření protiprávních jednání vojáků). Dále příslušníci VP mají mít dle svých osobních znalostí přehled o případném závadovém chování jednotlivých vojáků v kontingentech a tyto aktivně řešit.*
- *Vzájemná součinnost a včasná výměna informací mezi příslušníky VP v rámci situační prevence na plánování i samotném provádění preventivních akcí u útvarů a zařízení AČR, dále i v zahraničních misích zaměřených k předcházení trestné činnosti a včasnému zjištění příčin a podmínek umožňujících páchaní protiprávního jednání s extremistickým podtextem (např. prováděnými kontrolami zaměřených na výkon dozorcí a strážní služby, kontrola režimů vstupů do objektů AČR aj.). Při těchto kontrolách poučenými příslušníky VP se zaměřit na zástupné znaky projevů extremismu u přítomných vojáků a v objektech, kde kontrola probíhá.*
- *Na základě zjištěných výsledků z jednotlivých preventivních akcí navrhnout efektivní opatření velitelským orgánům předpokládající zamezení zjištěného sociálně nežádoucích negativních jevů.*
- *Podílet se na přípravě a vzniku komisí pro prevenci sociálně nežádoucích jevů (SNJ) u jednotlivých vojenských útvarů a udržovat a prohlubovat součinnost s předsedy komisí SNJ, které jsou pro velitelské orgány v dané oblasti hlavními garanty.*
- *Systematicky a soustavně vzdělávat určené specialisty Vojenské policie v oblasti extremismu kompetentními odborníky.*

- *Spolupracovat s dalšími složkami Armády ČR, Inspekcí Ministerstva obrany a Vojenským zpravodajstvím s cílem oboustranného využití poznatků a zjištění.*
- *Rovněž využívat poznatků informačního systému Generálního štábu a jeho Otevřené linky armády.*
- *Spolupracovat s ostatními bezpečnostními složkami zabývajícími se danou problematikou, zejména se specializovanými pracovišti Policie ČR (např. Útvar pro odhalování organizovaného zločin), dále s Celní správou, Generální inspekcí bezpečnostních sborů a obecní policií.¹³¹*

Na závěr kapitoly lze shrnout, že represivní činnost je subsidiární a nastupuje tam, kde se preventivní (nerepresivní) prostředky míjejí účinkem. Metody represivní činnosti a oprávnění příslušníků Vojenské policie upravuje zmíněný speciální zákon č. zákona č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii.

Z praxeologického hlediska lze konstatovat, že metody činnosti Vojenské policie je třeba při potírání projevů extremismu v Armádě ČR nadále zdokonalovat a využívat přitom pozitivní zkušenosti specializovaných i zahraničních policejních složek. Dále je nutné plánovat poskytnutí účinných, právních, organizačních a technických prostředků a vybavení jednotlivých pracovišť VP v závislosti na omezených finančních možnostech státního rozpočtu.¹³²

¹³¹ Srovnej: Program prevence Vojenské policie v oblasti kriminality na období 2004-2007, s. 10.

¹³² ZOUBEK V. *Lidská práva – globalizace – bezpečnost*. Plzeň, nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2007, s. 201, 202.

6.2 Právní opatření

Policejní orgány Vojenské policie při posuzování extremismu vycházejí jak z typologie extremismu (např. politický, náboženský, ekologický, etnický extremismus apod.), tak především z rozmanitých forem projevů extremismu. Tyto formy se projevují od ryze násilných přes symbolická, skrytá či různě naznačená vyjádření, až po různé schválnosti, obstrukce a provokace. Z praxe šetřených případů VP lze konstatovat, že ne všechny projevy extremismu jsou normami trestního zákoníku postižitelné. V každém případě je bezpodmínečně nutné vždy prokázat porušení konkrétního zákona.¹³³

Ve vztahu k trestně právní represi je problematika projevů extremismu, možných jeho forem a široké spektrum definovaných pojmů (např. národnost, rasa, etnická skupina, aj.) poměrně složitou záležitostí nejen pro policejní orgány. Složitou situaci neusnadňuje fakt, že se zde zpravidla střetává právo svobodného projevu jednoho subjektu s právem neporušovat tímto projevem práva jiných subjektů. V současné právní úpravě zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, účinné od 1.1.2010, jsou skutkové podstaty trestných činů přímo konstruovány jako „extremistické“, jiné mají tuto konstrukci až ve své kvalifikované skutkové podstatě. Trestné činy spojené s projevy extremismu se nazývají **trestné činy z nenávisti** a jsou motivované nesnášenlivostí a společenskými předsudky vztahujícími se ke společenské skupině identifikované určitou příslušností či jinou odlišností.¹³⁴

Trestné činy z nenávisti jsou v trestním zákoníku spatřovány v těchto skutečích:

- *Vražda (§ 140 odst. 3 tr. zákoníku),*
- *Těžké ublížení na zdraví (§ 145 tr. zákoníku),*
- *Ublížení na zdraví (§ 146 tr. zákoníku),*
- *Mučení a jiné nelidské a kruté zacházení (§ 149 tr. zákoníku),*
- *Zbavení osobní svobody (§ 170 tr. zákoníku),*
- *Omezování osobní svobody (§ 171 tr. zákoníku),*

¹³³ MAREŠ, M., SVOBODA, I., STEHLÍK, E. *Extremismus jako bezpečnostní hrozba*. Praha 6, MO ČR, 2011, s. 63.

¹³⁴ MAREŠ, M., SVOBODA, I., STEHLÍK, E. *Extremismus jako bezpečnostní hrozba*. Praha 6, MO ČR, 2011, s. 67.

- *Zavlečení (§ 172 tr. zákoníku),*
- *Vydírání (§ 175 tr. zákoníku),*
- *Omezování svobody vyznání (§ 176 tr. zákoníku),*
- *Porušování svobody sdružování a shromažďování (§ 179 tr. zákoníku),*
- *Poškození cizí věci (§ 228 tr. zákoníku),*
- *Zneužití pravomoci úřední osoby (§ 329 tr. zákoníku),*
- *Násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci (§ 352 tr. zákoníku),*
- *Hanobení národa, rasy a přesvědčení (§ 355 tr. zákoníku),*
- *Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod (§ 356 tr. zák.),*
- *Genocidium (§ 400 tr. zákoníku),*
- *Apartheid a diskriminace skupiny lidí (§ 402 tr. zákoníku),*
- *Založení, podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka (§ 403 a § 404 tr. zákoníku),*
- *Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia (§ 405 tr. zákoníku).¹³⁵*

V souvislosti s popisovanou problematikou je nutné uvést, že trestní postih nelze automaticky spatřovat ve všech projevech, které splňují byť i společensky nevhodnou formu. Právní posouzení je vždy na straně orgánů činných v trestním řízení, tedy především soudu, který v případech jím uznaných za vhodné rozhoduje po odborném posouzení použitých konkrétních projevů, postojů či symbolů soudním znalcem.¹³⁶

Dalším právním opatřením při potírání projevů extremismu v Armádě ČR je nezbytná spolupráce velitelských orgánů s orgány VP. Tato vzájemná spolupráce je upravena v čl. 37 Rozkazu Ministra obrany Věstníku č. 35/2003, kdy má velitelský orgán povinnost neprodleně informovat orgány VP o zjištěných jevech, které nasvědčují spáchání trestných činů a přestupků. Zároveň mají velitelské orgány povinnost poskytnout VP podklady pro objektivní hodnocení zjištěného jevu a musejí

¹³⁵ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále jen tr. zákoník).

¹³⁶ MAREŠ, M., SVOBODA, I., STEHLÍK, E. *Extremismus jako bezpečnostní hrozba*. Praha 6, MO ČR, 2011, s. 76.

zaujímat stanoviska v rozsahu svých pravomocí. Vojská policie je následně povinná informovat velitele útvaru o výsledcích šetření a předat mu podklady k jeho rozhodnutí, pokud se ve věci nejedná o trestný čin, který by byl postoupen do úseku vyšetřování Policii ČR nebo státnímu zástupci.¹³⁷

V případě, že příslušník AČR, který projevuje extremistické sympatie ať už z jakýchkoliv důvodů a nejde o trestný čin, mohou být tyto sympatie důvodem k propuštění ze služebního poměru ve smyslu § 19 odst. 1 písm. m) zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů, kde je stanoveno, že: „Voják musí být propuštěn ze služebního poměru, pokud (...) **podporuje, propaguje nebo sympatizuje s hnutím, které prokazatelně směřuje k potlačování práv a svobod člověka nebo hlásá národnostní, náboženskou anebo rasovou zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob.**“ Tato skutečnost pak může být i důvodem k odnětí hodnosti dle ustanovení § 21 téhož zákona a zániku služebního poměru vojáka z povolání.¹³⁸

Pokud je policejními orgány VP prokázána u podezřelých vojáků z povolání podpora a veřejné projevy sympatií s hnutími, která směřují k potlačení práv a svobod člověka nebo hlásají zejména národností a rasovou zášť, jsou tyto zcela nepochybně považovány za **úmyslné zvlášť závažné porušení služebních povinností** dle čl. 87 Rozkazu Ministra obrany Věstníku č. 36/2002 v pozdějších zněních, průběh služby vojáka z povolání a mohou být u podezřelých vojáků důvodem **k odnětí hodnosti** podle § 21 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů, pokud jde o jednání, které je v hrubém rozporu s morálními a odbornými požadavky, jež jsou na vojáka kladeny. Vojákovi dnem odnětí hodnosti zaniká služební poměr.¹³⁹

Je-li voják propuštěn ze služebního poměru, pokud podporuje, propaguje nebo sympatizuje s hnutím, které prokazatelně směřuje k potlačování práv a svobod člověka nebo hlásá národnostní, náboženskou anebo rasovou zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob dle § 19 odst. 1 písm. m) zák. č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů, zaniká mu služební poměr uplynutím tří kalendářních měsíců

¹³⁷ MAREŠ, M., SVOBODA, I., STEHLÍK, E. *Extremismus jako bezpečnostní hrozba*. Praha 6, MO ČR, 2011, s. 76.

¹³⁸ MAREŠ, M., SVOBODA, I., STEHLÍK, E. *Extremismus jako bezpečnostní hrozba*. Praha 6, MO ČR, 2011, s. 76.

¹³⁹ MAREŠ, M., SVOBODA, I., STEHLÍK, E. *Extremismus jako bezpečnostní hrozba*. Praha 6, MO ČR, 2011, s. 77.

následujících po dni doručení rozhodnutí o propuštění ze služebního poměru vydaného služebním orgánem, není-li dohodnuta doba kratší. Voják, který byl propuštěn ze služebního poměru podle § 19 odst. 1 písm. m) zák. č. 221/1999 Sb., nemá nárok dle § 143 odst. 8 zák. č. 221/1999 Sb. na výsluhové náležitosti.¹⁴⁰

¹⁴⁰ MAREŠ, M., SVOBODA, I., STEHLÍK, E. *Extremismus jako bezpečnostní hrozba*. Praha 6, MO ČR, 2011, s. 77.

ZÁVĚR

Ve své práci jsem se zabýval problematikou extremismu v Armádě ČR, kdy za využití metod analýzy a syntézy a za pomoci statistických a empirických metod jsem popsal projevy extremismu a provedl jsem jejich komparaci jak ve společnosti, tak ve specifickém prostředí Armády ČR. Také jsem navrhl preventivní opatření v rámci působnosti Vojenské policie, která by vedla k co největší eliminaci projevů extremismu v Armádě ČR.

Součástí extremistické strategie může být infiltrace do armádních složek. Výraznější zájem o službu v ozbrojených silách ČR mají stoupenci pravicového extremismu z důvodu válečnického sebepojetí, jež jim usnadňuje vstup a začlenění do Armády ČR. Zde mohou působit ve prospěch extremismu s úkoly, určenými jim vedením skupiny či hnutí, k němuž náležejí, nebo z vlastní iniciativy. Na základě své ideologie mohou činnost Armády ČR zneužívat ve prospěch cílů extremismu. Vyloučit však nelze ani zájem stoupců krajní levice a náboženských extremistů. Aktuální hlavní rizika představují snahy o získání výcviku v AČR.

Výskyt extremistů v Armádě ČR je v současné době eliminován systematickým aktivním preventivním přístupem ze strany Vojenské policie, Vojenského zpravodajství a komisí pro prevenci sociálně nežádoucích jevů v rámci rezortu MO. V tomto ohledu také sehrálo pozitivní roli zkvalitnění zákona o vojácích z povolání, včetně zásadnějšího postihu za extremistické projevy v armádním prostředí.

Projevy extremismu v Armádě ČR jsou naprosto nepřijatelné a přítomnost extremistů v armádě představuje rizika spojená s nebezpečím pro stabilní fungování této ozbrojené složky jakožto mocenského nástroje v demokratické společnosti.

Armáda ČR nepůsobí uzavřeně vůči civilnímu prostředí a pokud sílí extremismus ve společnosti, bude se situace odrážet i v ozbrojených silách ČR. Existují účinné nástroje, jak extremismus neutralizovat, ale zároveň si musíme uvědomit, že extremismus nelze ze společnosti zcela odstranit, jelikož jeho podhoubí ovlivňují především faktory sociální, politické a ekonomické. Je nutností fenomén extremismu vytěšňovat na okraj demokratické společnosti, protože následky extremistických jednání jsou velmi vážná.

Současná latentní podoba protiprávního jednání s extremistickým podtextem s prvky konspirativního chování pachatelů klade na Vojenskou policii čím dál tím vyšší nároky při odhalování a sběru důkazních prostředků. Proto zákonodárce musí dát policejním orgánům takové zákonné represivní prostředky, které budou účinné při aplikaci v odhalování a dokazování nových trendů trestných činů z nenávisti. V rezortu Ministerstva obrany musí být represivní opatření ze strany VP vyvážena preventivní činností v podobě koncepcí a programů zahrnující široký a interrezortní komplex opatření v předcházení a při potírání projevů extremismu.

Chtěl bych závěrem uvést, že v bakalářské práci bylo splněno postupně několik cílů. Jedním ze splněných cílů je přehledným způsobem popsat a vymežit z pohledu politologického a kriminologického pojem extremismus. Druhým splněným cílem mé bakalářské práce jsou přehledně popsány projevy extremismu jak ve společnosti, tak i v Armádě ČR. Na základě zpracovaného přehledu projevů extremismu lze v praxi tyto lépe rozpoznat a roztřídit. Hlavním splněným cílem bakalářské práce je navržený soubor preventivních a represivních opatření určených pro Vojenskou policii. V případě zjištěného jednání majícího znaky projevů extremismu je uveden postup právní cestou, ať již s trestně právní odpovědností či odpovědností správní.

Vytvořená bakalářská práce naplnila stanovené cíle, neboť podle autora umožňuje přispět k prevenci extremistických projevů nejen ve společnosti, ale i ve specifickém armádním prostředí.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. BASTL, M., MAREŠ, M., SMOLÍK, J., VEJVODOVÁ, P. *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. 1. vydání Praha: Grada Publishing, 2011. 256 s. ISBN 978-80-247-3797-3.
2. BEDÜRFTIG, F. *Třetí říše a druhá světová válka*. Praha: Prostor, 2004. 666 s. ISBN 80-7260-109-1.
3. DANICS, Š. *Extremismus*. 1. vydání Praha: Triton, s. r. o., 2003. 62 s. ISBN 80-7254-454-3.
4. DANICS, Š. *Právně – politologické aspekty „zákazu“ Dělnické strany*. Právní zpravodaj 2/2011, Praha: Tribun EU, 2011. 46 s. ISBN 978-80-86847-54-2.
5. DANICS, Š., DUBSKÝ, J., KAMÍN, T., URBAN, L. *Základy sociologie a politologie*. 2. vydání Praha: Policejní akademie ČR, 2007. 179 s. ISBN 978-80-7251-247-8.
6. DANICS, Š., KAMÍN, T. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 2. rozšířené vydání Praha: Policejní akademie ČR, 2008. 154 s. ISBN 978-80-7251-286-7.
7. HEYWOOD, A. *Politologické ideologie*. 4. vydání Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 339 s. ISBN 978-80-7380-137-3.
8. HOBSBAWM, E. *Globalizace, demokracie a terorismus*. 1. vydání Praha: Academia, 2009. 136 s. ISBN 978-80-200-1725-3.
9. KUČHTA, J., VÁLKOVÁ, H. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha: C. H. Beck, 2005. 490 s. ISBN 80-7179-813-4.
10. CHARVÁT, J. *Současný politický extremismus a radikalismus*. 1. vydání Praha: Portál, 2007. 184 s. ISBN 978-80-7367-098-6.
11. CHMELÍK, J. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. Praha: Linde, 2001. 176 s. ISBN 80-7201-265-7.
12. CHMELÍK, J. *Symbolika extremistických hnutí*. Praha: Armex, 2000. 114 s. ISBN 80-86244-14-8.
13. CHMELÍK, J. a kol. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005. 536 s. ISBN 80-86898-36-9.
14. MAREŠ, M. *Hrozba politického extremismu z hlediska ozbrojených sil České republiky*. Vojenské rozhledy, číslo 2/2009, Praha: Ministerstvo obrany ČR, 25.5. 2009. 175 s. ISSN 1210-3292.

15. MAREŠ, M. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. 1. vydání Brno: Barrister & Principal, 2003. 656 s. ISBN 80-86598-45-4.
16. MAREŠ, M. *Extremismus a jeho projevy v současné společnosti ve vztahu k AČR*. Praha: Přednáška pro VP ČR, 2010. 31 s.
17. MAREŠ, M. *Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. 1. vydání Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2006. 80 s.
18. MAREŠ, M. a kol. *České militantní neonacistické hnutí (aktuální trendy)*. Brno: Ministerstvo vnitra ČR, 2011. 55 s. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/studie-ceske-militantni-neonacisticke-hnuti-aktualni-trendy.aspx>, České militantní neonacistické hnutí (aktuální trendy). pdf >.
19. MAREŠ, M., SVOBODA, I., STEHLÍK, E. *Extremismus jako bezpečnostní hrozba*. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2011. 124 s. ISBN 978-80-7278-568-1.
20. NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ. *Extremismus: Metodický manuál*. Brno: s.n., říjen 2009. 95 s.
21. ONDRÁČKOVÁ, J. D. *Sekty a nová náboženská hnutí - bezpečnostní hrozba?* Kriminalistika, číslo 3/2009, Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 17. 6. 2009. 240 s. ISSN 1210-9150.
22. RAŠEK, A. *Neonacismus a anarchismus (vnitřní bezpečnostní hrozby)*. Vojenské rozhledy, 1/2009, Praha: Ministerstvo obrany ČR, 30.1. 2009. 192 s. ISSN 1210-3292.
23. RENDLOVÁ, D. *Extremismus v ozbrojených složkách České republiky*. Studentská, vědecká a odborná činnost. Praha: Policejní Akademie ČR, 2011, s. 35.
24. SPURNÝ, J., MATOUŠKOVÁ, I. *Psychologická podpora objasňování a vyšetřování trestných činů s extremistickým podtextem*. Kriminalistika, číslo 1/2007, Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2007. 80 s. ISSN 1210-9150.
25. STIFTUNG, H. B. *Nebezpečné známosti. Pravicový extremismus v malém příhraničním styku (SRN-CZ)*. Drážďany: Kulturbüro Sachsen e.V., 2009. 153 s.
26. SVATOŠ, R. *Kriminologie ve světle nového trestního zákoníku*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2010. 174 s. ISBN 978-80-86708-21-8.

27. SVOBODA, I. *Hrozba politického extremismu jako bezpečnostní fenomén současného světa*. In: Sborník z II. Mezinárodní vědecké konference „Bezpečnostné fórum '09“. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, 2009.
28. ŠČUREK, R. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. Ostrava: VŠB TU stud. materiál, 2007, 142 s.
29. WINOCK, M. a kol. *Historie extrémní pravice ve Francii*. Praha: Akademie věd ČR, 1998. 206 s. ISBN 80- 200- 0711-3.
30. ZOUBEK, V. *Lidská práva – globalizace – bezpečnost*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007. 512 s. ISBN 978-80-7380-026-0.

Elektronické zdroje

1. BEZPEČNOSTNĚ INFORMAČNÍ SLUŽBA ČR. *Výroční zpráva 2010* [online]. 2010 [cit. 2012-01-20]. Dostupný z WWW: < <http://www.bis.cz/n/2011-09-07-vz2010cz.pdf> >.
2. MINISTERSTVO VNITRA ČR, Odbor bezpečnostní politiky. *Co je extremismus* [online]. Praha: 2010 [cit. 2011-02-06]. Dostupný z WWW: < <http://www.mvcr.cz/clanek/co-je-extremismus.aspx> >.
3. MINISTERSTVO VNITRA ČR, Odbor bezpečnostní politiky. *Koncepce boje proti extremismu pro rok 2011* [online]. Praha: 2011 [cit. 2012-03-20]. Dostupný z WWW: < <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx> >.
4. POLICIE ČR. *Informace o extremismu* [online]. 2010 [cit. 2012-03-20]. Dostupný z WWW: < <http://www.policie.cz/clanek/informace-o-extremismu-v-cem-spociva-hrozba-extremismu.aspx> >.
5. VEJVODOVÁ, P. *Autonomní nacionalismus*. *Rexter*, roč. 6, č. 2, [online]. 2008 [cit. 2011-1-12]. Dostupný z WWW: < <http://www.rexter.cz/Upload/pdf/99.pdf> >.
6. VOJENSKÉ ZPRAVODAJSTVÍ. *Výroční zpráva 2010* [online]. 2010 [cit. 2012-01-20]. Dostupný z WWW: < http://www.vzcr.cz/file/vz/VZCR-vyrocní_zprava_2010cz.pdf >.

Legislativní dokumenty

1. Česko. Zákon č. 221 ze dne 14. 9. 1999, o vojácích z povolání a o změně a doplnění dalších zákonů. Dostupný z WWW:
< http://www.mocr.army.cz/images/id_0000_1000/172/221m.pdf >.
2. Česko. Zákon č. 124 ze dne 5. 3 1992, o Vojenské policii a o změně a doplnění dalších zákonů. Dostupný z WWW:
< http://www.mocr.army.cz/images/id_0000_1000/172/124.pdf >.
3. FLEGL, V. *Listina základních práv a svobod v aplikační praxi ČR*. Praha: C. H. BECK, 1997. 237 s. ISBN 80-7179-149-0.
4. FLEGL, V. *Ústavní a mezinárodní ochrana lidských práv*. Praha: C. H. BECK, 1997. 292 s. ISBN 80-7179-125-3.
5. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II komentář § 140 - 421*. Praha: C. H. BECK, 2010. 3286 s. ISBN 978-80-7400-178-9.
6. Rozkaz Ministra obrany č. 36/2002 v pozdějších zněních, průběh služby vojáka z povolání.
7. Rozkaz Ministra obrany č. 53/2010 v pozdějších zněních, prevence sociálně nežádoucích jevů.

Ostatní zdroje

Kromě shora uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

- statistika trestných činů Vojenské policie z pravidelného vyhodnocovacího období,
- program prevence Vojenské policie v oblasti kriminality na období 2004-2007.

SEZNAM ZKRATEK

- AČR – Armáda České republiky
- AKA – Anarchokomunistická alternativa
- ALF – Fronta osvobození zvířat
- BIS ČR – Bezpečnostní informační služba České republiky
- BHS – Bohemia Hamerskins, rasističtí či neonacističtí skini
- ČSAF – Československá anarchistická federace
- ČSLA – Československá lidová armáda
- HAMAS – Hnutí islámského odporu
- HIZBALLAH – Strana Boha, stoupenci extremistické organizace
- KHMČ – Komunistické hnutí mládeže Československa
- KSČM – Komunistická strana Čech a Moravy
- KSM – Komunistický svaz mládeže
- MO ČR – Ministerstvo obrany České republiky
- MV ČR – Ministerstvo vnitra České republiky
- NATO – Severoatlantická aliance
- NSDAP – Nacionálně socialistická německá dělnická strana (1919), prosazovala
nacistické ideologie
- OČTŘ – Orgán činný v trestním řízení
- OS ČR – Ozbrojené síly České republiky
- OSN – Organizace spojených národů
- P.O.W. – Prisoners of War, neonacističtí váleční zajatci
- RASH – Rudí skini, levicová subkultura skinheads
- SA – Sturmabteilung, úderné oddíly NSDAP, vznik v roce 1921
- SHARP – SkinHeads Against Racial Prejudice, subkultura skinheads proti
rasovým předsudkům
- SMKČ – Svaz mladých komunistů Československa
- SNJ – Sociálně nežádoucí jev
- SS – Schutzstaffeln, ochranné skupiny vedení NSDAP, vznik v roce 1925
- STB – Státní bezpečnost (politická policie) v komunistickém Československu
- VP – Vojenská policie
- VZ ČR – Vojenské zpravodajství České republiky

WPM – White Power Music, „hudba bílé síly“ je hudebním stylem pravicových extremistů

Z.O.G.– Zionist Occupation Government, jedná se o antisionistický a antisemitský koncept, používán pravicovými extremisty v mezinárodním měřítku

PŘÍLOHY

Příloha I.

Symbolika pravicového extremismu

Německá válečná říšská vlajka z let 1935 – 1945 s německým válečným křížem

keltský kříž krajně pravicových skinheads

Symbol kříže Ku Klux Klanu s kapkou krve v jeho středu

Symbol Národního odporu

Thorovo kladivo (Mjólnir)

Vytetovaný symbol Klansmana Ku Klux Klanu

Značka oblečení Fred Perry oblíbená pravicovými extremisty

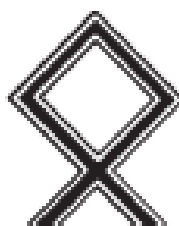
Značka bot i oblečení Dr.Martens
oblíbená pravicovými extremisty

Značka oblečení LONSDALE
oblíbená pravicovými extremisty

Fašistická symbolika
Symbol Sig Rune

Fašistická symbolika
Symbol Odal Rune

Fašistická symbolika
Symbol Leben Rune

Příloha II.

Symbolika levicového a náboženského extremismu

Stylizovaná černá anarchistická vlajka

Anarchistické (převážně anarcho-punkové) „A“

Znak Komunistické strany Československa – Československé Strany práce

Znak organizace Hizballáh

Znak používaný al-Kajdá

Znak Muslimského bratrstva

Příloha III.

Projevy extremismu v rámci zahraničních misí

Použité symboly příslušníky AČR – mise Afganistán 2009

brigáda SS Dirlewanger

9. tanková divize SS Hohenstaufen